

EUROPOS SĄJUNGA

EUROPOS PARLAMENTAS

TARYBA

**Strasbūras, 2026 m. birželio 17 d.
(OR. en)**

**2023/0250(COD)
LEX 2524**

**PE-CONS 11/1/26
REV 1**

**JAI 223
COPEN 53
DROIPEN 32
FREMP 62
SOC 91
CODEC 286**

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA, KURIA IŠ DALIES KEIČIAMA
DIREKTYVA 2012/29/ES, KURIA NUSTATOMI BŪTINIAUSI NUSIKALTIMŲ AUKŲ
TEISIŲ, PARAMOS JOMS IR JŲ APSAUGOS STANDARTAI IR KURIA PAKEIČIAMAS
TARYBOS PAMATINIS SPRENDIMAS 2001/220/TVR**

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
DIREKTYVA (ES) 2026/...**

2026 m. birželio 17 d.

**kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi
būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai
ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 82 straipsnio 2 dalies c punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros²,

¹ OL C, C/2024/1592, 2024 3 5, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1592/oj>.

² 2026 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2026 m. birželio 8 d. Tarybos sprendimas.

kadangi:

- (1) siekdama užtikrinti, kad nusikaltimų aukos gautų tinkamą informaciją, paramą bei apsaugą ir galėtų dalyvauti baudžiamajame procese, Sąjunga priėmė Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/29/ES³;
- (2) Komisija savo tarnybų 2022 m. birželio 28 d. darbiniame dokumente dėl Direktyvos 2012/29/ES vertinimo padarė išvadą, kad nors Direktyva 2012/29/ES iš esmės buvo pasiekta numatyta nauda ir padarytas teigiamas poveikis aukų teisėms, išlieka specifinės problemos, susijusios su aukų teisėmis pagal tą direktyvą. Nustatyti trūkumai, be kita ko, yra nepakankamas gebėjimas gauti informaciją, paramą ir apsaugą, atsižvelgiant į kiekvienos nusikaltimo aukos asmeninius poreikius, dalyvauti baudžiamajame procese arba baudžiamojo proceso metu gauti sprendimą dėl nusikaltėlio mokėtinos kompensacijos. Šia Direktyvos 2012/29/ES peržiūra siekiama reaguoti į to vertinimo ir daugelio konsultacijų metu nustatytus trūkumus;
- (3) sąveikinę diskriminaciją patiriančioms aukoms kyla didesnė rizika patirti žalą dėl antrinės ir pakartotinės viktimizacijos. Todėl svarbu, kad valstybės narės, įgyvendindamos Direktyvą 2012/29/ES, atsižvelgtų į specialiuosius sąveikinę diskriminaciją patiriančių aukų poreikius;

³ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>).

- (4) siekiant užtikrinti visapusiškus komunikacijos kanalus, kuriais būtų atsižvelgiama į aukų poreikių, susijusių su jų teise gauti informaciją, sudėtingumą, visos nusikaltimų aukos, nepriklausomai nuo to, kur ir kokiomis aplinkybėmis Sąjungoje buvo įvykdytas nusikaltimas, turėtų turėti galimybę naudotis pagalbos nusikaltimų aukoms linijomis, skambindamos visoje Sąjungoje veikiančiu telefono numeriu 116 006. Tas visoje Sąjungoje veikiantis telefono numeris turėtų būti įvestas nedarant poveikio jau egzistuojantiems nacionaliniams telefono numeriams, įskaitant nevyriausybinių organizacijų administruojamų pagalbos linijų numeriams. Aukoms skirtos pagalbos linijos turėtų būti padarytos prieinamos ne tik telefonu, bet ir naudojantis kitomis informacinėmis ir ryšių technologijomis, įskaitant internetines taikomas programas ir interneto svetaines. Tokios paslaugos taip pat gali būti padarytos prieinamos per internetinių pokalbių laukelį. Interneto svetainėse teikiama informacija taip pat turėtų apimti šioje direktyvoje nurodytą informaciją, susijusią su informuotumu apie aukų teises didinimu ir su jomis susijusią komunikaciją, nes taip būtų supaprastinta interneto svetainėse teikiama informacija ir išvengta interneto svetainių, kuriose pateikiama informacija apie aukų teises, dubliavimosi. Naudodamosi tokių pagalbos linijų paslaugomis nusikaltimų aukos turėtų turėti galimybę gauti informaciją apie savo teises, emocinę paramą ir prireikus būti nukreiptos į policiją ar kitas tarnybas, įskaitant kitas specializuotas pagalbos linijas. Emocinė parama gali būti suprantama kaip empatiškas požiūris į nusikaltimo aukas, kad jos jaustųsi priimtos ir saugios ir galėtų laisvai reikšti savo nuomonę. Pagalbos linijose aukos taip pat turėtų būti nukreipiamos į kitas specializuotas pagalbos linijas, nurodytas Komisijos sprendime 2007/116/EB⁴, kaip antai, pagalbos vaikams (skambinant numeriu 116 111), karštosios pranešimų apie dingusius vaikus linijos (skambinant numeriu 116 000) ir pagalbos smurto prieš moteris aukoms linijos (skambinant numeriu 116 016) suderintais numeriais.

⁴ 2007 m. vasario 15 d. Komisijos sprendimas 2007/116/EB dėl nacionalinio skaitmenimis 116 prasidedančio numerių intervalo rezervavimo suderintų socialinių paslaugų suderintiems numeriams (OL L 49, 2007 2 17, p. 30, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116(1)/oj)).

Pagalbos linijų teikiamos paslaugos turėtų būti prieinamos valstybės narės oficialiaja kalba arba kalbomis, kaip nustatyta pagal tos valstybės narės nacionalinę teisę. Kai paslaugos teikiamos pagalbos linijomis, valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti, kad tos paslaugos būtų teikiamos bent dar viena atitinkamoje valstybėje narėje plačiai suprantama kalba. Tokiu atveju valstybė narė, remdamasi objektyviais kriterijais, turi nuspręsti, kokią papildomą kalbą pasirinkti. Plačiai suprantama kalba yra ta kalba, kuri, greta oficialiosios kalbos ar kalbų, yra vartojama atitinkamoje valstybėje narėje ir kurią, kaip galima pagrįstai tikėtis, auka turėtų suprasti. Plačiai suprantama kalba galėtų būti, pavyzdžiui, valstybėje narėje vartojama mažumos kalba, itin pažeidžiamos gyventojų grupės vartojama kalba arba tarptautiniu mastu plačiai vartojama kalba. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pagalbos linijų, teikiančių aukoms šioje direktyvoje nurodytą informaciją arba nukreipiančių jas į atitinkamas tarnybas ar specializuotas pagalbos linijas naudojantis informacinėmis ir ryšių technologijomis, paslaugos būtų teikiamos aukoms suprantama kalba, jei tai įmanoma bent naudojant vertimo raštu ir žodžiu technologijas. Pagalbos linijos turėtų veikti saugiai, užtikrinant, kad informacija, visų pirma duomenimis, nebūtų keičiamasi taip, kad jais būtų galima naudotis neturint tinkamo leidimo. Nedarant poveikio nacionalinėms procedūroms, svarbu, kad būtų įgyvendintos tinkamos saugumo priemonės siekiant užkirsti kelią neteisėtai prieigai. Svarbu, kad pagalbos linijos būtų pasiekiamos ne tik skambinant savojoje šalyje visoje Sąjungoje veikiančiu numeriu 116 006, bet ir skambinant iš kitos valstybės narės, visų pirma kalbant apie aukas, kurios patyrė žalą kitoje valstybėje narėje nei jų gyvenamosios vietos valstybė narė.

Tai turėtų būti užtikrinta, pavyzdžiui, suteikiant papildomą numerį, kuriuo auka galėtų skambinti iš kitos valstybės narės, siekdama susisiekti su pagalbos linija, kad gautų atitinkamą pagalbą. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad parama, teikiama pagalbos linijomis, nedarytų poveikio aukų teisei gauti informaciją apie savo teises ir apie savo bylą bei bendrauti su kompetentingomis institucijomis ir bendromis ar specialistų paramos nusikaltimų aukoms tarnybomis naudojant atitinkamas ryšių ir informacines technologijas. Pagalbos linijos paslaugas turėtų teikti tinkamai apmokyti asmenys, įskaitant savanorius, kad būtų užtikrintas aukštas paslaugų lygis ir atsižvelgiama į aukų jausmus, laikantis esamų kokybiškos paramos standartų. Pagalbos linijos turėtų veikti pagal bendrąsias paramos nusikaltimų aukoms tarnybų taisykles, išdėstytas Direktyvoje 2012/29/ES, iš dalies pakeistoje šia direktyva, ir turėtų veikti aukų interesais, bei turėtų būti konfidencialios ir nemokamos;

- (5) pranešimo apie nusikaltimus procesas Sąjungoje turėtų būti tobulinamas siekiant kovoti su nebaudžiamumu, išvengti pakartotinės viktimizacijos ir užtikrinti saugesnę visuomenę. Kartais aukos, vis dar patirdamos žalą, nežino, kad yra nusikaltimo aukos, pavyzdžiui, kibernetinių nusikaltimų aukų atveju. Būtina kovoti su visuomenės nejautrumu nusikaltimų atžvilgiu, didinant visuomenės informuotumą, padedant aukoms, mažinant kliūtis, trukdančias pranešti apie nusikaltimus, ir sukuriant saugesnę aplinką aukoms pranešti apie nusikaltimus. Tai ypač svarbu kalbant apie aukas, kurios mažiausiai linkusios pranešti apie nusikaltimą ir kurioms paprastai labiausiai reikia apsaugos. Siekiant spręsti nepakankamų pranešimų problemą, taip pat svarbu sudaryti palankesnes sąlygas asmenims, kurie žino apie nusikalstamą veiką arba sąžiningai įtaria, kad tokia veika buvo padaryta, pranešti apie tai kompetentingoms institucijoms;
- (6) jei apie nusikalstamas veikas nepranešama arba pranešama nepakankamai, tai daro poveikį visai Sąjungai ir trukdo sklandžiam Europos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės veikimui. Pranešimo apie nusikalstamas veikas procesas apima įvairius veiksmus, apibrėžtus pagal taikytinas procesines taisykles, nustatytas nacionalinėje teisėje. Tie veiksmai, kai aktualu ir taikytina, apima skundo pateikimą arba kompetentingų institucijų veiksmus veikiant *ex officio*. Siekiant pagerinti nusikaltimų prevenciją ir atgrasyti potencialius nusikaltėlius, turėtų būti užtikrintas veiksmingesnis pranešimo apie nusikalstamas veikas procesas. Todėl Direktyva 2012/29/ES turėtų būti iš dalies pakeista, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos pranešti apie nusikalstamas veikas naudojant lengvai prieinamas ir patogias naudoti informacines ir ryšių technologijas;

- (7) valstybės narės, siekdamos užtikrinti aukoms veiksmingą teisę kreiptis į teismą, turėtų sukurti nemokamus, prieinamus, patogius naudoti, saugius ir lengvai pasiekiamus pranešimų apie nusikalstamas veikas teikimo kanalus. Pranešimo apie nusikalstamą veiką pateikimas atvykus asmeniškai galėtų būti laikomas tinkamesniu, *inter alia*, skubiais atvejais, pavyzdžiui, atvejais, susijusiais su neišvengiama grėsme, atvejais, kai reikia nedelsiant imtis tolesnių veiksmų, atvejais, kai reikia nedelsiant užtikrinti įrodymus arba atvejais, kai asmeninis kontaktas yra būtinas siekiant užtikrinti nusikalstamos veikos tyrimo veiksmingumą. Pranešimo apie nusikalstamą veiką pateikimas naudojant informacines ir ryšių technologijas galėtų būti laikomas tinkamu, *inter alia*, tam tikrais neskubiais atvejais ir nesmurtinių nusikalstamų veikų atvejais. Smurtiniai atvejai susiję su fiziniu ar psichologiniu smurtu. Vertindamos tokio pranešimų teikimo prieinamumą, valstybės narės turėtų turėti omenyje geriausius aukos interesus, atsižvelgdamos į tai, ar pranešant apie nusikaltimus internetu bus užtikrinta, kad kompetentinga institucija laiku patikrins, įvertins ar išnagrinės pranešimą, ar pranešant apie nusikaltimus internetu nekils įrodymų praradimo ar išnykimo rizika, ir į tai, ar vėluojant išklaudyti ar netinkamai išklausus auką nebus padarytas neigiamas poveikis bylai;

- (8) valstybės narės turėtų sudaryti palankesnes sąlygas trečiosioms šalims pranešti apie nusikaltimus. Trečiųjų šalių pranešimai gali būti alternatyva tiesioginiam pranešimui kompetentingoms institucijoms apie nusikaltimą, o aukoms sudaromos sąlygos veikiant sąžiningai informuoti apie nusikalstamą veiką tinkamai apmokytą trečiąją šalį, pavyzdžiui, pilietinės visuomenės organizaciją arba nevyriausybinę organizaciją. Tada ta trečioji šalis – jei įmanoma, gavusi aukos sutikimą – atitinkamai informuoja kompetentingas institucijas. Trečiųjų šalių pranešimai gali sudaryti palankesnes sąlygas aukoms pasinaudoti teise kreiptis į teismą tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, kai jos baiminasi pasekmių. Tai taip pat padeda spręsti nepakankamų pranešimų apie nusikaltimus problemą. Valstybės narės gali remti ir palengvinti trečiųjų šalių pranešimų teikimą, skatindamos glaudesnę kompetentingų institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų, kurios, tikėtina, iš aukų gali gauti informaciją apie nusikalstamas veikas, bendradarbiavimą ir dialogą. Toks bendradarbiavimas ir dialogas gali padėti valdžios institucijoms tiksliai suprasti nusikalstamumo paplitimą vietoje ar visuomenės lygmenimis. Trečiųjų šalių pranešimai nedaro poveikio nacionalinėms procesinėms taisyklėms dėl pranešimų įforminimo ir įrodymų pateikimo. Toks pranešimų teikimas nėra tapatus trečiųjų šalių atstovavimui aukoms baudžiamojo proceso metu ir nedaro poveikio valstybėse narėse taikomoms taisyklėms dėl procedūros, būtinos, kad kompetentinga institucija galėtų nuspręsti, ar oficialiai pradėti tyrimą tam tikroje byloje;

- (9) priemonės, kurių imamasi siekiant apsaugoti aukas prieš informuojant nusikaltėlį apie tai, kad buvo gautas pranešimas apie nusikalstamą veiką, nedaro poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/13/ES⁵ 3 ir 6 straipsniams;
- (10) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad asmenys, kurių laisvė apribota, galėtų veiksmingai pranešti apie nusikalstamą veiką, įvykdytą tam tikrose įstaigose, pavyzdžiui, psichikos sveikatos ir socialinės rūpybos įstaigose, vaikų namuose ir senelių namuose, taip pat bet kokioje kitoje uždaroje aplinkoje, kurią kontroliuoja teisminės, administracinės ar kitos valdžios institucijos, ar bet kokioje privačioje institucijoje, iš kurios tiems asmenims neleidžiama arba jie negali išeiti savo valia;

⁵ 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (OL L 142, 2012 6 1, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/13/oj>).

- (11) svarbu, kad visos valstybės narės sukurtų veiksmingesnius mechanizmus, skirtus nusikaltimų, apie kuriuos nepranešta, aukoms pasiekti. Nusikaltimų, apie kuriuos nepranešta, problemos mastas yra didelis. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrai 2021 m. atlikus tyrimą tema „Nusikaltimai, saugumas ir aukų teisės“ nustatyta, kad dažniausiai aukos apie nusikalstamas veikas nepraneša. Tai ypač aktualu kalbant apie tam tikrų rūšių nusikaltimus, pavyzdžiui, smurtą artimoje aplinkoje, ir apie tam tikrų kategorijų aukas, visų pirma pažeidžiamiausias. Siekiant spręsti nepakankamo pranešimo apie nusikaltimus problemą, valstybės narės turėtų būti skatinamos keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir apsvarstyti novatoriškas priemones, kuriomis būtų siekiama padidinti pranešimo apie nusikaltimus mastą. Šiuo atžvilgiu kai kurios valstybės narės įgyvendino politiką, grindžiamą principu „laisvė ateiti, laisvė išeiti“, pagal kurį asmenys gali pranešti apie nusikaltimą kompetentingoms institucijoms, neatsižvelgiant į jų gyventojų statusą arba negresiant pasekmėms, jei paaiškėtų, kad jų statusas yra neteisėtas. Kompetentingos institucijos turėtų laikytis taikytinų Sąjungos duomenų apsaugos taisyklių, visų pirma principo, kad asmens duomenys neturėtų būti tvarkomi kitu tikslu nei tas, kuriuo jie buvo surinkti, išskyrus atvejus, kai pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę tam esama teisinio pagrindo ir kai duomenų tvarkymas tuo kitu tikslu yra būtinas ir proporcingas demokratinėje visuomenėje. Atsižvelgdamos į duomenų tvarkymo tikslą, kompetentingos institucijos turėtų taikyti tinkamą duomenų apsaugos sistemą, be kita ko, tais atvejais, kai asmens duomenys perduodami tarp skirtingų institucijų;
- (12) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų deramai užfiksuojamas faktas, jog aukoms pranešta apie jų teisę gauti informaciją apie baudžiamąjį procesą, ir aukų prašymas gauti tokią informaciją;

- (13) tikslinės ir integruotos paramos paslaugos turėtų būti prieinamos įvairioms specialiųjų poreikių turinčioms nusikaltimų aukoms. Tokios nusikaltimų aukos gali būti ne tik seksualinio smurto aukos ir smurto dėl lyties aukos, įskaitant smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje aukas, bet ir prekybos žmonėmis aukos, organizuoto nusikalstamumo aukos, aukos su negalia, išnaudojimo aukos, neapykantos nusikaltimų aukos, terorizmo aukos, kankinimo aukos, priverstinio dingimo ir genocido, nusikaltimų žmoniškumui, karo nusikaltimų ar agresijos nusikaltimų aukos, kaip apibrėžta Tarptautinio baudžiamojo teismo statuto 6, 7, 8 ir 8a straipsniuose. Siekiant tikslingai ir integruotai reaguoti į seksualinio smurto aukų poreikius, lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugos gali, kai tai teisėtai įmanoma konkrečioje valstybėje narėje pagal nacionalinę teisę, įskaitant konstitucinius įstatymus ir nuostatas, apimti skubios kontracepcijos priemonės, poekspozicinę profilaktiką, lytiškai plintančių infekcijų tyrimus ir galimybę nutraukti nėštumą. Tai turėtų būti daroma visapusiškai paisant valstybių narių atsakomybės už jų sveikatos politikos apibrėžimą ir už sveikatos paslaugų ir sveikatos priežiūros organizavimą bei teikimą, kaip nustatyta pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 168 straipsnio 7 dalį;
- (14) bendros paramos paslaugos – tai paslaugos, sukurtos siekiant teikti paramą visoms nusikaltimų aukoms. Specialistų paramos paslaugos yra paslaugos, pritaikytos konkrečioms aukų grupėms, arba specifinės paslaugos. Tokios specialistų paramos paslaugos gali būti teikiamos konkrečioms nusikaltimų aukų grupėms, pavyzdžiui, atsižvelgiant į nusikaltimo, nuo kurio nukentėjo atitinkama auka, rūšį ar asmenines aukos savybes;

- (15) bendros ir specialistų paramos paslaugos turėtų būti lengvai prieinamos aukoms prieš baudžiamąjį procesą, jo metu ir atitinkamą laikotarpį jam pasibaigus, laikantis nediskriminavimo principo. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad geografinis nusikaltimų aukoms skirtų paslaugų pasiskirstymas būtų pakankamas, pavyzdžiui, kad tokių paslaugų būtų kaimo, atokiose ir retai apgyvendintose vietovėse, atsižvelgdamos į atitinkamos valstybės narės geografinę ir demografinę sudėtį, tinkamas tokių paslaugų teikimo valandas ir paslaugų teikimą įvairiais kanalais. Bendros ir specialistų paramos paslaugos turėtų būti koordinuojamos, visų pirma vykdant nukreipimą pagal specialiuosius aukų poreikius, paslaugos teikiamos nemokamai ir konfidencialiai, įskaitant tinkamą apsaugą nuo neteisėto atskleidimo;
- (16) krizės metu gali būti ypač reikalinga užtikrinti, kad nusikaltimų aukos galėtų naudotis paramos paslaugomis, pritaikytomis asmeniniams jų poreikiams. Dėl krizės valstybėms narėms gali būti sunku visapusiškai užtikrinti visas aukoms paprastai teikiamas paslaugas. Krizės atveju svarbu, kad valstybės narės užtikrintų bent pagrindinių asmeninių aukų poreikių tenkinimą. Tokie pagrindiniai asmeniniai poreikiai galėtų apimti skubią priežiūrą, prieglaudą ir fizinę apsaugą bei psichologinės paramos priemones;
- (17) papildoma psichologinė parama aukoms, kurioms tokios paramos reikia, turėtų būti teikiama tiek laiko, kiek reikia, atsižvelgiant į jų asmeninius poreikius, jei atlikus asmeninį įvertinimą pagal šią direktyvą yra nustatytas specialusis psichologinės paramos poreikis;

- (18) siekiant išvengti rimtų viktimizacijos pasekmių ankstyvame amžiuje, kurios gali daryti neigiamą poveikį visą aukų gyvenimą, labai svarbu užtikrinti, kad visiems aukomis tapusiems vaikams, įskaitant vaikus, kurie patyrė žalą dėl to, kad tapo nusikaltimų liudytojais, būtų teikiama aukščiausio lygio parama ir apsauga. Visos kompetentingos institucijos turėtų laikytis vaikui palankaus požiūrio. Be to, svarbu, kad pažeidžiamiausiems aukomis tapusiems vaikams, atsižvelgiant į jų asmeninius poreikius, būtų teikiamos tikslinės ir integruotos paramos ir apsaugos paslaugos, apimančios koordinuotą ir bendradarbiavimu grindžiamą teisminių institucijų ir socialinių tarnybų požiūrį. Nedarant poveikio esamoms nacionalinėms paramos sistemoms, valstybės narės raginamos teikti tokias paramos ir apsaugos paslaugas tose pačiose patalpose, kai tai galėtų padėti užtikrinti geresnį prieinamumą, koordinavimą ir bendrą vaiko gerovę;
- (19) dalyvavimas teisme aukoms gali būti emociškai sunki ir sudėtinga patirtis. Todėl svarbu, kad aukoms, esančioms teismo patalpose, būtų teikiama pagalba ir jos galėtų aktyviai dalyvauti baudžiamajame procese, atsižvelgiant į jų vaidmenį jame. Dėl šios priežasties visos nusikaltimų aukos, kurioms reikia informacijos ir emocinės paramos teismo patalpose, kuriose vyksta baudžiamasis procesas, turėtų gauti praktinę informaciją apie baudžiamojo proceso organizacinius aspektus, taip pat emocinę paramą, ypač daug dėmesio skiriant sunkių nusikaltimų aukoms. Emocinę paramą gali teikti, pavyzdžiui, teismų darbuotojai, apmokyti savanoriai, paramos aukoms tarnybos arba kompetentingos institucijos, kaip apibrėžta valstybių narių. Teikiant tokią pagalbą nereikalaujama, kad teismo patalpose būtų užtikrinta papildoma infrastruktūra arba nuolat būtų paramos nusikaltimų aukoms tarnybos;

- (20) visos aukos Sąjungoje, atsižvelgiant į jų statusą baudžiamojo proceso metu, turėtų būti informuojamos apie teismo proceso metu priimtus sprendimus, turinčius joms tiesioginį poveikį. Tokie sprendimai turėtų apimti bent sprendimus dėl vertimo žodžiu ir raštu teismo posėdžiuose ir sprendimus dėl specialiųjų apsaugos priemonių, kuriomis gali naudotis specialiųjų apsaugos poreikių turinčios nusikaltimų aukos. Nusikaltimų aukos taip pat turėtų turėti teisę prašyti peržiūrėti sprendimus, susijusius su jų teise į vertimą žodžiu ir raštu, jų teise būti išklaustyti ir teise į teisinę pagalbą, kai tokie sprendimai priimami teismo posėdžių metu. Teise prašyti atlikti peržiūrą turėtų būti naudojama laikantis nacionalinėje teisėje nustatytų procedūrų ir atsižvelgiant į aukų statusą baudžiamajame procese. Dėl šios teisės valstybės narės neįpareigojamos numatyti atskiro ar naujo mechanizmo ar procedūros, kuriuos taikant galėtų būti ginčijamas sprendimas, jei toks mechanizmas ar procedūra jau egzistuoja, ir dėl to neturėtų būti nepagrįstai prailgintas ar sustabdytas baudžiamasis procesas. Sprendimą turėtų būti galima peržiūrėti toje pačioje instancijoje, galbūt peržiūrą atliekant tai pačiai institucijai. Peržiūrą taip pat turėtų būti galima atlikti žodžiu teismo proceso metu, tinkamai atsižvelgiant į aukos teisę į vertimą raštu ir žodžiu;

- (21) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nusikaltėliui nebūtų atskleidžiami aukos asmens duomenys, susiję su gyvenamąja vieta, arba kiti lygiaverčiai kontaktiniai duomenys. Išimtiniais atvejais, kai tokie duomenys turėtų būti pateikti nusikaltėliui, kompetentinga institucija, vertindama, ar reikia atskleisti tokius duomenis, turėtų atsižvelgti į naudojamą teisėmis į gynybą, tinkamai paisant Direktyvos 2012/13/ES 7 straipsnio, kad nebūtų daromas poveikis teisėms į gynybą ir bet kokiems teisėtiems interesams atskleisti informaciją, kurie galėtų būti viršesni už aukos teisę į asmens duomenų apsaugą. Išimtiniais atvejais, kai tokius duomenis reikia atskleisti, svarbu, kad kompetentingos institucijos apsvarstytų galimybę imtis tinkamų apsaugos priemonių, siekdamos sumažinti bet kokią galimą riziką, kad aukai galėtų būti padaryta psichologinė ar fizinė žala. Šia direktyva nedaromas poveikis valstybių narių konstitucinėmis tradicijomis grindžiamiems nacionaliniams teisės aktams dėl skaidrumo ir galimybės visuomenei susipažinti su informacija;

(22) teisė į teisinę pagalbą yra labai svarbi siekiant užtikrinti nusikaltimų aukoms visuotinę teisę kreiptis į teismą ir veiksmingą dalyvavimą baudžiamajame procese, todėl turėtų būti užtikrinta, kad teisinė pagalba būtų prieinama nusikaltimų aukoms, kurios turi teisę tapti baudžiamojo proceso šalimis. Tai turėtų apimti tas nusikaltimų aukas, kurios teisinės pagalbos prašymo pateikimo metu turi proceso šalies statusą, taip pat tas nusikaltimų aukas, dėl kurių oficialaus proceso šalies statuso bus nuspręsta vėlesniame proceso etape, pavyzdžiui, tuo atveju, kai proceso šalies statusas suteikiamas tik priėmus sprendimą vykdyti nusikaltėlio baudžiamąjį persekiojimą. Teisinė pagalba turėtų padengti išlaidas, susijusias su advokato pagalba baudžiamojo proceso metu, įskaitant tokias išlaidas, patirtas prieš suteikiant proceso šalies statusą. Tais atvejais, kai jau buvo atliktas asmeninis įvertinimas pagal šią direktyvą, valstybės narės, atlikdamos prašymo pagrįstumo patikrinimą, raginamos atsižvelgti į to vertinimo rezultatus. Tam tikroms kategorijoms priskiriamoms nusikaltimų aukoms, pavyzdžiui, aukoms su negalia, aukomis tapusiems vaikams arba tam tikrų nusikaltimų aukoms, ir visų pirma pažeidžiamoms aukoms, kurios turi teisę tapti baudžiamojo proceso šalimis, turėtų būti teikiama teisinė pagalba, jei tos nusikaltimų aukos neturi pakankamai lėšų. Šias kategorijas turėtų nustatyti valstybės narės nacionalinėje teisėje. Šia direktyva nesuteikiama teisė tapti baudžiamojo proceso šalimi. Valstybės narės raginamos teikti teisinę pagalbą smurto dėl lyties, terorizmo ir prekybos žmonėmis aukoms, nepriklausomai nuo materialinės padėties arba prašymo pagrįstumo patikrinimo;

(23) visos nusikaltimų aukos turėtų būti įvertintos laiku, tinkamai, veiksmingai ir proporcingai, laikantis šios direktyvos ir atitinkamų nacionalinių procedūrų, kuriomis siekiama įgyvendinti šios direktyvos nuostatas. Nacionalinės procedūros yra svarbios siekiant užtikrinti, kad paramos ir apsaugos priemonės būtų pritaikytos asmeniniams nusikaltimo aukos poreikiams ir aplinkybėms ir kad kompetentingos institucijos nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu galėtų nustatyti praktinį vertinimų organizavimą, įskaitant tinkamiausias institucijas ar įstaigas jiems atlikti. Labai svarbu užtikrinti, kad aukoms būtų teikiama jų asmeninius poreikius atitinkanti parama ir apsauga. Asmeninis nusikaltimų aukų paramos ir apsaugos poreikių įvertinimas turėtų trukti tiek laiko, kiek reikia, atsižvelgiant į nusikaltimų aukų asmeninius poreikius. Tai reiškia, kad įvertinimas gali būti atliekamas etapais, pavyzdžiui, kai kurios aukos bendraus tik su policijos tarnyba, tuo tarpu kitos aukos bus vertinamos tolesniais individualaus įvertinimo etapais. Visos nusikaltimų aukos turėtų būti įvertintos kuo ankstesniame etape, kaip antai, per pirmąjį kontaktą su kompetentingomis institucijomis, pavyzdžiui, teisėsaugos ir baudžiamojo persekiojimo institucijomis, kurių darbuotojai turėtų būti atitinkamai apmokyti, siekiant užtikrinti, kad pažeidžiamiausios nusikaltimų aukos būtų nustatytos ankstyvaisiais proceso etapais. Nusikaltimų aukos, kurioms reikia išsamesnio vertinimo, turėtų būti vertinamos, kai tinkama, bendradarbiaujant arba koordinuojant veiksmus su atitinkamomis institucijomis ir įstaigomis, taip pat su bendromis ir specialistų paramos tarnybomis, įskaitant nukreipimą į jas, atsižvelgiant į aukų asmeninius poreikius ir procedūros etapą. Tokios tarnybos ir teisėsaugos institucijos gali geriausiai įvertinti nusikaltimo aukos gerovės būklę. Kontaktas su pagalbos linijomis nelaikomas pirmuoju kontaktu su kompetentingomis institucijomis.

Atitinkamos institucijos ir įstaigos gali apimti kompetentingas teismines ir teisėsaugos institucijas, dirbančias su nusikaltimų aukomis, taip pat institucijas, atsakingas už apsaugos priemonių priėmimą. Asmeninis nusikaltimo aukos poreikių įvertinimas turėtų apimti ne tik aukos apsaugos, bet ir paramos jai poreikių vertinimą. Labai svarbu nustatyti nusikaltimų aukas, kurioms reikia specialios paramos, kad tikslinė parama, pavyzdžiui, psichologinė parama, būtų teikiama asmenims, kuriems jos reikia. Vertinant aukų paramos ir apsaugos poreikius, pagrindinis dėmesys turėtų būti skiriamas aukos saugumo užtikrinimui ir tikslinės paramos ir apsaugos teikimui, be kita ko, atsižvelgiant į individualias aukos aplinkybes, nusikaltimo poveikį ir konkretų aukos pažeidžiamumą. Atliekant asmeninį įvertinimą visų pirma turėtų būti atsižvelgiama į nusikaltimo aukų asmenines savybes, įskaitant atitinkamą diskriminacijos patirtį, be kita ko, diskriminaciją, grindžiamą sąveikinėmis priežastimis, kaip antai dėl lyties, įskaitant lytinę tapatybę, amžiaus, negalios, gyventojų statuso, religijos ar tikėjimo, kalbos, rasės, socialinės ar etninės kilmės ir seksualinės orientacijos. Atliekant asmeninį įvertinimą, remiantis turima informacija, taip pat turėtų būti atsižvelgiama į nusikaltėlio keliamą riziką, t. y. ar jis yra smurtavęs praeityje arba naudojęs ginklus, ar piktnaudžiauja narkotikais ir todėl kelia didesnę pavojų nusikaltimų aukoms, taip pat į situacijas, kai nusikaltimo aukos yra priklausomos nuo nusikaltėlio, pavyzdžiui, finansiškai. Asmeninis įvertinimas turėtų būti atliekamas atsižvelgiant į geriausius aukos interesus, vengiant antrinės ar pakartotinės viktimizacijos. Kai aktualu ir tinkama, atliekant asmeninį įvertinimą turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į aukos šeimos narių paramos ir apsaugos jiems poreikius;

(24) įvertinus aukų apsaugos poreikius, nusikaltimų aukos, kurioms reikia fizinės apsaugos, ypač tokiomis aplinkybėmis, kai gresia pavojus gyvybei, turėtų turėti galimybę ją gauti jų konkrečiai padėčiai pritaikytu būdu. Fizinės apsaugos priemonės turėtų apimti teisėsaugos institucijų ar kitų fizinę apsaugą užtikrinančių subjektų buvimą, priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad nusikaltėlis laikytųsi atokiai nuo nusikaltimo aukos, remiantis nacionaliniais uždraudimo, apribojančiais ar apsaugos orderiais, arba nukreipimą į prieglaudą ar kitas laikino apgyvendinimo vietas. Tokios priemonės gali būti baudžiamojo, administracinio arba civilinio pobūdžio. Valstybės narės turėtų didinti atitinkamų kompetentingų institucijų informuotumą apie tokių apsaugos priemonių prieinamumą, taip pat užtikrinti, kad aukos būtų informuojamos tiek apie tokių priemonių prieinamumą, tiek apie turimą teisę prašyti jas taikyti. Prieglaudų ir kitų tinkamų aukoms teikiamų laikino apgyvendinimo vietų vaidmuo apsaugant aukas nuo smurto yra labai svarbus. Jomis užtikrinamas saugus ir skubus apgyvendinimas, suteikiantis aukoms prieglobstį nuo smurto, ir parama, kad aukos galėtų susikurti naują gyvenimą be smurto. Valstybės narės taip pat privalo laikytis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1385⁶ ir atitinkamai turi turėti specialias prieglaudas ir kitas tinkamas laikino apgyvendinimo vietas smurto artimoje aplinkoje ir seksualinio smurto aukoms, nes tai yra būtinos paslaugos toms nusikaltimų aukoms;

⁶ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje (OL L, 2024/1385, 2024 5 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).

- (25) baudžiamojo proceso metu priėmus sprendimą dėl kompensacijos nusikaltimo aukai, priteistą kompensaciją nusikaltėlis turėtų sumokėti nepagrįstai nedelsdamas. Vėlavimas skaičiuojamas nuo paskutinės galutinio mokėjimo termino dienos pasibaigimo, ir laikomas nepagrįstu, kai jis viršija tai, ko būtų galima pagrįstai tikėtis atsižvelgiant į bylos aplinkybes. Priteista kompensacija, kaip nurodyta šioje direktyvoje, yra kompensacija, priteista priėmus galutinį sprendimą dėl kompensacijos. Siekdamas padėti nusikaltimų aukoms gauti tą priteistą kompensaciją, valstybės narės turėtų nustatyti tinkamas sprendimo vykdymo priemones arba vykdymo užtikrinimo priemones. Tokios sprendimo vykdymo priemonės ar vykdymo užtikrinimo priemonės galėtų apimti, *inter alia*, turto areštą, antstolių užtikrinamą vykdymą, lėšų išskaitymą iš pajamų ar viešųjų išmokų arba kitas civilines ar baudžiamąsias procedūras, kuriomis užtikrinamas galutinio sprendimo dėl kompensacijos vykdymas. Valstybės narės gali savo nuožiūra nuspręsti, ar nusikaltimo aukai iš anksto išmokėti visą priteistą kompensaciją ar jos dalį, vadovaujantis nacionaline teise. Dėl išankstinio kompensacijos mokėjimo valstybės narės neįpareigojamos nustatyti naujų kompensavimo mechanizmų arba veikti kaip pagrindinis kompensacijos mokėtojas;
- (26) kompetentingos institucijos išlaiko visišką diskreciją nustatyti tinkamas priemones, kad kuo labiau sumažintų sunkumus, su kuriais susiduria nusikaltimų aukos, gyvenančios kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo padaryta nusikalstama veika;

(27) sunkių nusikalstamų veikų šlovinimas, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje, kaip antai viešas kurstymas įvykdyti teroristinį nusikaltimą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/541⁷ 5 straipsnyje, arba už sunkią nusikalstamą veiką atsakingo nusikaltėlio pagerbimas gali lemti nusikaltimų aukų orumo atėmimą ir sukelti joms papildomų kančių ar žalą. Tokios nusikaltimų aukos turėtų turėti galimybę naudotis šioje direktyvoje numatytais paramos ir apsaugos priemonėmis. Dėl tokių nusikalstamų veikų nusikaltimų aukos gali tapti ypač pažeidžiamos dėl antrinės ir pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ir keršto. Viešas kurstymas įvykdyti teroristinį nusikaltimą, apimantis, *inter alia*, teroro aktų šlovinimą, pagal Direktyvą (ES) 2017/541 laikomas nusikalstama veika. Be to, viešas rasizmo ar ksenofobijos veiksmų kurstymas arba viešas pritarimas genocido nusikaltimams, nusikaltimams žmoniškumui ar karo nusikaltimams, atsisakymas juos pripažinti ar didelis jų menkinimas yra nusikalstamos veikos pagal Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR⁸. Šia direktyva nereikalaujama, kad valstybės narės kriminalizuotų sunkių nusikalstamų veikų šlovinimą arba neapykantos kalbas ar neapykantos nusikaltimus. 2023 m. gruodžio 4 d. Tarybos išvadose dėl paramos terorizmo aukoms ir jų pripažinimo gerinimo pateikiamas vertingas geriausios praktikos pavyzdžių ir priemonių, kuriais siekiama geriau apsaugoti tokių nusikaltimų aukas, sąrašas. Svarbu, kad valstybės narės taip pat imtųsi priemonių, kuriomis būtų siekiama remti kitų rūšių nusikaltimų aukas, pavyzdžiui, seksualinio smurto aukas, kurioms kyla didelė antrinės viktimizacijos rizika ir kurios gali patirti papildomą žalą ir orumo atėmimą dėl tokių nusikaltimų šlovinimo;

⁷ 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičianti Tarybos sprendimą 2005/671/TVR, (OL L 88, 2017 3 31, p. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj>).

⁸ 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 328, 2008 12 6, p. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj).

- (28) priemonės, kuriomis nusikaltimų aukoms ir jų šeimos nariams sudaromos sąlygos išvengti kontakto su nusikaltėliu, gali apimti mobiliųjų ekranų prieinamumą teismo salėse;
- (29) pareigūnams, kuriems gali tekti asmeniškai bendrauti su aukomis, turėtų būti suteikta prieiga prie reguliarių ir pakankamų mokymų, kurių lygmuo atitinka jų bendravimą su aukomis, ir tokie mokymai jiems turėtų būti suteikiami, kiek tai susiję su Direktyvos 2012/29/ES įgyvendinimu. Toks mokymas ypač aktualus policijos pareigūnams, teismų darbuotojams, teisėjams, prokurorams, advokatams ir asmenims, kurie teikia paramos nusikaltimų aukoms ir atkuriamojo teisingumo paslaugas, taip pat sveikatos priežiūros specialistams tokiu mastu, koku jie susiduria su nusikaltimų aukomis. Kompetentingoms institucijoms skirti mokymai turėtų būti veiksmingi ir tarpdalykiniai, juos vykdant taip pat turėtų būti siekiama naudotis naujomis technologijomis, kad būtų sustiprintas įsitraukimas ir sąveika. Svarbu, kad mokymų programos apimtų tokius klausimus kaip aukų patirtos žalos rūšies nustatymas, antrinės ir pakartotinės viktimizacijos prevencija, empatiška komunikacija, vykdoma atsižvelgiant į aukų jausmus, tinkamų paramos ir apsaugos priemonių parinkimas, taip pat veiksmingas koordinavimas ir nukreipimas į paramos aukoms tarnybas. Mokymai turėtų būti atžvalgūs lyčiai, negaliai, vaikų poreikiams ir traumoms. Mokymų veiksmingumas gali būti dar labiau padidintas bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis, įskaitant nusikaltimų aukų asociacijas ir pilietinės visuomenės organizacijas. Svarbu skatinti nacionalinių institucijų, įskaitant teismines ir teisėsaugos institucijas, ir paramos nusikaltimų aukoms organizacijų tarpusavio mokymus ir keitimąsi gerąja patirtimi, siekiant užtikrinti geresnę paramą aukoms ir jų apsaugą, taip pat dalyvaujančių institucijų ir organizacijų veiklos koordinavimą. Teisėsaugos pareigūnams skirtos konkrečios gairės ir kontroliniai sąrašai laikomi gerąja praktika. Vykiant mokymus taip pat daug dėmesio turėtų būti skiriama kibernetiniams nusikaltimams, kad su kibernetinių nusikaltimų aukomis bendraujantys asmenys galėtų reaguoti į specialiuosius jų poreikius;

(30) nors nuo tada, kai įsigaliojo Direktyva 2012/29/ES, buvo pasiekta didelė pažanga, duomenys rodo, kad aukos vis dar nepakankamai žino savo teises, o tai kenkia tos direktyvos veiksmingumui ir atgraso aukas nuo pranešimo apie nusikaltimą. Todėl valstybės narės privalo įgyvendinti veiksmingas informuotumo didinimo kampanijas, kuriomis būtų didinamas aukų informuotumas apie pagal Direktyvą 2012/29/ES, su šia direktyva padarytais pakeitimais, joms priklausančias teises ir, kai taikoma, kitas pagal nacionalinę teisę numatytas teises. Valstybės narės taip pat turėtų imtis atitinkamų veiksmų siekdamas padidinti visų gyventojų informuotumą, taip pat ir mokyklose. Tokios kampanijos galėtų būti vykdomos pasitelkiant įvairius komunikacijos metodus, pavyzdžiui, žiniasklaidą, įskaitant socialinę žiniasklaidą, plakatus viešajame transporte, lankstinukus teismuose, ligoninėse ir policijos nuovadose arba mobiliąsias programėles. Be to, valstybės narės turėtų gerinti vietų, į kurias aukos gali kreiptis ir kuriose jos gali gauti pagalbos dėl to, kaip pasinaudoti pagal šią direktyvą joms priklausančiomis teisėmis, identifikavimą, pavyzdžiui, šiuo tikslu pasitelkdamas ženklumą ar sukurdamos viešuosius sąrašus ir registrus, į kuriuos būtų įtrauktos, pavyzdžiui, akredituotos paramos organizacijos arba teisininkai. Svarbu, kad valstybės narės siektų šias priemones plėtoti vienodai visų rūšių nusikaltimams. Valstybės narės turėtų užtikrinti sustiprintas priemones, skirtas nusikaltimų aukų, kurios patiria didesnes bendravimo kliūtis nei kitos nusikaltimų aukos, įskaitant nusikaltimų aukas, kurios yra kitos valstybės narės, nei ta, kurioje buvo padarytas nusikaltimas, gyventojai, nusikaltimų aukas su negalia ir aukomis tapusius vaikus, poreikiams;

- (31) nusikaltimų aukos negali veiksmingai naudotis savo teisėmis gauti informaciją, paramą ir apsaugą, atitinkančias jų asmeninius poreikius, jeigu jų nacionalinėse teisingumo sistemose trūksta asmenų, bendraujančių su nusikaltimų aukomis, bendradarbiavimo ir veiksmų koordinavimo. Be glaudaus atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, centrinių institucijų pagal valstybių narių vidaus struktūrą ir kompetencijų pasidalijimą, teisėsaugos, baudžiamojo persekiojimo institucijų, teisminių institucijų, sulaikymo institucijų, atkuriamojo teisingumo tarnybų ir paramos aukoms tarnybų, bendradarbiavimo ir veiklos koordinavimo, konsultuojantis su atitinkamomis profesinėmis organizacijomis ir pilietinės visuomenės organizacijomis, nusikaltimų aukoms sunku veiksmingai naudotis savo teisėmis pagal Direktyvą 2012/29/ES. Kitos institucijos, kaip antai sveikatos priežiūros įstaigos, švietimo įstaigos ir socialinių paslaugų tarnybos, bei nevyriausybinės organizacijos raginamos dalyvauti šioje bendradarbiavimo ir veiksmų koordinavimo veikloje. Tai ypač svarbu kalbant apie aukomis tapusių vaikų atvejus;

(32) reaguodamos į Direktyvos 2012/29/ES vertinime nustatytus trūkumus, valstybės narės turėtų parengti ir įgyvendinti konkrečius protokolus ar gaires. Tie protokolai ar gairės yra labai svarbūs siekiant užtikrinti, kad nusikaltimų aukos gautų informaciją apie savo teises ir bylą ir kad aukos būtų tinkamai įvertinamos, kad galėtų gauti paramą ir apsaugą, atitinkančias jų asmeninius poreikius, kurie gali keistis laikui bėgant. Protokolai arba gairės gali būti privalomo arba neprivalomo pobūdžio ir gali būti nustatomi taip, kad geriausiai atitiktų nacionalines teisinės sistemas ir teisingumo organizavimą valstybėse narėse. Įgyvendinant protokolus ar gaires, jų turėtų laikytis tie subjektai, kuriems jie skirti. Tie protokolai ir gairės turėtų apimti kompetentingų institucijų ir su nusikaltimų aukomis kontaktą turinčių asmenų paslaugų ir veiksmų organizavimą pagal Direktyvą 2012/29/ES, iš dalies pakeistą šia direktyva, teikiant informaciją nusikaltimų aukoms, sudarant palankesnes sąlygas pažeidžiamiausioms aukoms (įskaitant sulaikytus ir uždaroje įstaigose, pavyzdžiui, institucinės globos įstaigose, gyvenančius asmenis) pranešti apie nusikaltimus, vykdant asmeninį nusikaltimų aukų poreikių įvertinimą ir tarpusavyje bendradarbiaujant paramos tarnyboms. Kalbant apie informacijos teikimą nusikaltimų aukoms, svarbu užtikrinti, kad tokia informacija būtų paprasta ir lengvai suprantama, pateikiama laiku, laikui bėgant kartojama, pateikiama įvairiais formatais, be kita ko, žodžiu, raštu ir skaitmeniniu būdu.

Kalbant apie pranešimus apie nusikaltimus, be kita ko, asmenų, kurių laisvė atimta arba apribota, atveju, protokoluose ar gairėse turėtų būti įtraukta nusikaltimų aukų galimybė gauti informaciją apie savo teises, gauti paramą ir apsaugą pagal jų poreikius ir pranešimo apie nusikaltimus būdus. Tuose protokoluose arba gairėse turėtų būti išsamiai, tačiau nenagrinėjant atskirų atvejų, pateikiami bendri nurodymai dėl paslaugų, įskaitant bendrąsias ir specialistų paramos paslaugas, organizavimo ir veiksmų pagal Direktyvą 2012/29/ES su šia direktyva padarytais pakeitimais. Protokolai arba gairės gali būti grindžiami esamais kompetentingų institucijų ir kitų asmenų, turinčių kontaktą su aukomis, bendradarbiavimo ir koordinavimo būdais valstybėse narėse;

- (33) siekdamas, kad nusikaltimų aukos galėtų sklandžiai ir pasitelkdamos šiuolaikines priemones naudotis savo teisėmis, valstybės narės turėtų sudaryti sąlygas nusikaltimų aukoms elektroniniu būdu bendrauti su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, naudojant informacines ir ryšių technologijas. Tokios informacinės ir ryšių technologijos galėtų apimti, pavyzdžiui, e. laiškus, tiesioginius pokalbius internetu, vaizdo skambučius ir internetinius portalus, suteikiančius prieigą prie informacijos registruotiems dalyviams. Valstybės narės gali pačios nuspręsti, kurios ryšio priemonės yra tinkamiausios konkrečių šios direktyvos nuostatų atžvilgiu. Nusikaltimų aukos turėtų turėti galimybę naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis, kad galėtų susisiekti su pagalbos nusikaltimų aukoms linijomis, gauti rašytinį patvirtinimą, kad gautas jų oficialus skundas, arba pranešti apie nusikaltimą internetu šioje direktyvoje nustatytais sąlygomis ir, kai įmanoma, pateikti įrodymus. Be to, nusikaltimų aukos turėtų turėti galimybę, kai įmanoma, naudotis prieinamomis, saugomis ir patogiomis naudoti informacinėmis ir ryšių technologijomis, bendrauti su kompetentingomis institucijomis ir paramos tarnybomis. Visų pirma jos turėtų galėti naudotis šiomis technologijomis, kai įmanoma, kad gautų informaciją apie savo teises nuo pirmo kontakto su kompetentingomis institucijomis ir gautų informaciją apie savo bylą, be kita ko, kad joms būtų suteikta galimybė gauti pranešimą apie nusikaltėlio paleidimą į laisvę arba pabėgimą iš įkalinimo įstaigos ir paprašius gauti rašytinio patvirtinimo dėl oficialaus skundo pateikimo vertimą raštu.

Informacija, gaunama nuo pirmojo kontakto su kompetentinga institucija, gali būti teikiama elektroniniu būdu standartiniu formatu. Nusikaltimų aukos turėtų turėti galimybę pasirinkti galimus komunikacijos būdus, o valstybės narės, kai taikytina, turėtų numatyti tokias informacines ir ryšių technologijas kaip alternatyvą asmeniniam komunikacijos metodui, tačiau jo nepakeisti. Nusikaltimų aukos, jei to pageidauja, turėtų ir toliau turėti galimybę bendrauti asmeniškai, be kita ko, su kompetentingomis institucijomis ir paramos tarnybomis. Tais atvejais, kai pagal valstybių narių nacionalines sistemas reikalaujama naudoti specialius elektroninės atpažinties ir pasirašymo būdus, tomis sistemomis nusikaltimų aukoms, kurios yra kitų valstybių narių gyventojai, turėtų būti suteiktos lygios prieigos galimybės, kaip numatyta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 910/2014⁹;

⁹ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj>).

- (34) aukos, nukentėjusios nuo kitoje valstybėje narėje nei jų gyvenamosios vietos valstybė narė padaryto nusikaltimo, gali negalėti duoti sutikimo jų asmens duomenų tvarkymui, pavyzdžiui, sunkaus aukos sužalojimo atveju arba iškart po teroristinio išpuolio. Tokiais atvejais valstybė narė, kurioje įvykdytas nusikaltimas, turėtų turėti galimybę tvarkyti aukos asmens duomenis, be kita ko, perduoti tuos asmens duomenis be aukos sutikimo aukos gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingoms institucijoms pagal taikytiną Sąjungos teisę, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679¹⁰ 6 straipsnio 1 dalį. Teisėsaugos tikslais taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680¹¹;

¹⁰ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj>).

- (35) valstybės narės turėtų užtikrinti pakankamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, kad šioje Direktyvoje išdėstytos priemonės būtų taikomos veiksmingai. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas pagalbos nusikaltimų aukoms linijų sukūrimui, sklandaus bendrų ir specialistų paramos tarnybų veikimo užtikrinimui, teisinės pagalbos teikimui ir asmeniniam aukų paramos ir apsaugos poreikių įvertinimui, įskaitant atvejus, kai tokias paslaugas teikia nevyriausybinių organizacijų;

- (36) Sąjunga ir valstybės narės yra Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos¹² (toliau – JT konvencija) šalys ir yra saistomos JT konvencijoje išdėstytų įsipareigojimų pagal savo atitinkamą kompetencijos sritį. JT konvencijos 13 straipsnyje numatyta, kad valstybės, kurios yra Konvencijos šalys, privalo užtikrinti asmenims su negalia veiksmingą teisę kreiptis į teismą tokiomis pat sąlygomis kaip ir kitiems asmenims, todėl reikia užtikrinti prieinamumą ir tinkamas sąlygas, taip pat procesines sąlygas, kad aukos su negalia galėtų naudotis savo aukų teisėmis lygiais pagrindais su kitais. Pagal JT konvencijos 2 straipsnį tinkamų sąlygų sudarymas apibrėžiamas kaip būtini ir tinkami pakeitimai ir pritaikymas, dėl kurių nepatiriama neproporcinga ar nepagrįsta našta ir kurių reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti asmenims su negalia galimybę kaip ir kitiems asmenims naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis ar galimybę užtikrinti šias teises ir laisves. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/882¹³ I priede išdėstyti produktų ir paslaugų prieinamumo reikalavimai gali palengvinti JT konvencijos įgyvendinimą ir užtikrinti, kad Direktyvoje 2012/29/ES nustatytais nusikaltimų aukų teisėmis galėtų naudotis ir asmenys su negalia.

¹² OL L 23, 2010 1 27, p. 37.

¹³ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

JT konvencijos 13 straipsnyje kalbama apie „procesinių sąlygų“ sudarymą kaip priemonę sudaryti palankesnes sąlygas veiksmingam asmenų su negalia dalyvavimui baudžiamajame procese, tačiau nepateikiama šios sąvokos apibrėžtis. Šiuo atžvilgiu naudingų gairių galima rasti Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių komiteto 2020 m. dokumente „Tarptautiniai principai ir rekomendacijos, susiję su asmenų su negalia teise kreiptis į teismą“. Kaip nurodyta tose gairėse, „procesinės sąlygos“ turėtų būti suprantamos kaip visi būtini ir tinkami pakeitimai ir pritaikymai, susiję su teise kreiptis į teismą, kai to reikia konkrečiu atveju, siekiant užtikrinti asmenų su negalia dalyvavimą vienodomis sąlygomis su kitais asmenimis. Tai gali apimti tarpininkų ar padėjėjų dalyvavimą, procedūrų pritaikymą ir pagalbą komunikacijos srityje. Sudarant procesines sąlygas netaikomi apribojimai, susiję su neproporcingos ar nepagrįstos naštos koncepcija;

- (37) Eurojustas turėtų užtikrinti, kad pagal jo įgaliojimus, suteiktus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1727¹⁴, būtų tinkamai atsižvelgiama į prašymus, susijusius su aukų teisėmis;

¹⁴ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 dėl Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto) ir kuriuo pakeičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2002/187/TVR (OL L 295, 2018 11 21, p. 138, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1727/oj>).

- (38) siekiant užtikrinti visapusiškas žinias apie aukų teises Sąjungoje ir stebėti Direktyvos 2012/29/ES, iš dalies pakeistos šia direktyva, įgyvendinimą, labai svarbu rinkti tikslius ir nuoseklius duomenis ir laiku skelbti surinktus duomenis ir statistinius duomenis. Manoma, kad reikalavimo valstybėms narėms suderintu būdu kas trejus metus rinkti ir teikti Komisijai centriniu lygmeniu turimus duomenis apie nusikaltimų aukas, suskirstytus pagal lytį, amžiaus grupę ir, kai įmanoma ir aktualu, pagal nusikaltimo aukos ir nusikaltėlio santykį bei nusikaltimo rūšį, nustatymas turėtų būti svarbus žingsnis siekiant užtikrinti, kad būtų priimama duomenimis grindžiama politika ir strategijos. Duomenys apie nusikaltimo aukos ir nusikaltėlio santykį bei nusikalstamos veikos rūšį padeda nustatyti pagrindinius modelius, geriau suprasti rizikos dinamiką ir identifikuoti pažeidžiamas grupes. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra toliau padeda Komisijai ir valstybėms narėms rinkti, rengti ir platinti esamus statistinius duomenis apie aukas ir pranešti centriniu lygmeniu turimus duomenis, rodančius, kaip nusikaltimų aukos naudojosi Direktyvoje 2012/29/ES, iš dalies pakeistoje šia direktyva, nustatytais teisėmis;
- (39) valstybės narės atkreipė dėmesį į tai, kad Komisija, siekdama užtikrinti veiksmų, susijusių su nusikaltimų aukų teisių politika, kaip kompleksinio klausimo, susijusio su daugeliu įvairių politikos sričių, nuoseklumą ir veiksmingumą, paskyrė nusikaltimų aukų teisių koordinatorių, kuriam pavesta užtikrinti sklandų Nusikaltimų aukų teisių platformos veikimą, ir įsipareigojo konstruktyviai bendradarbiauti su tuo koordinatoriumi;

- (40) pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį tais atvejais, kai pažeidžiamos šioje direktyvoje nustatytos teisės, turi būti galima pasinaudoti veiksminga teisių gynimo priemone. Be to, remiantis Sąjungos teisės veiksmingumo principu reikalaujama, kad dėl nacionalinės proceso teisės netaptų neįmanoma arba pernelyg sudėtinga užtikrinti naudojimąsi teisėmis pagal Sąjungos teisę;
- (41) ši direktyva taikoma visoms bet kokių nusikaltimų aukoms ir ja nedaromas poveikis konkretnėms nuostatoms, esančioms kituose Sąjungos teisės aktuose, kuriomis atsižvelgiama į konkrečius tam tikrų kategorijų nusikaltimų aukų, pavyzdžiui, prekybos žmonėmis aukų, seksualinės prievartos aukų ir seksualinio išnaudojimo aukomis tapusių vaikų, įskaitant vaikus, tapusius aukomis dėl seksualinės prievartos medžiagos, smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje aukų bei terorizmo aukų, poreikius;
- (42) kadangi šios direktyvos tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, nes reikia sudaryti palankesnes sąlygas teismiam bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose užtikrinant pasitikėjimą vienodomis galimybėmis naudotis aukų teisėmis, neatsižvelgiant į tai, kurioje Sąjungos vietoje įvyko nusikaltimas, o dėl numatomų priemonių masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

- (43) pagal Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos, pridėto prie ES sutarties ir SESV, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą, todėl ji nėra jai privaloma ar taikoma;
- (44) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį ir 4a straipsnio 1 dalį Airija 2023 m. spalio 27 d. raštu pranešė apie pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;
- (45) todėl Direktyva 2012/29/ES turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis
Direktyvos 2012/29/ES daliniai pakeitimai

Direktyva 2012/29/ES iš dalies keičiama taip:

1) įterpiamas šis straipsnis:

„3a straipsnis

Pagalbos nusikaltimų aukoms linijos

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad būtų sukurtos prieinamos, patogios naudoti, saugios, nemokamos ir konfidencialios pagalbos nusikaltimų aukoms linijos. Tos pagalbos linijos:
 - a) teikia nusikaltimų aukoms 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją;
 - b) teikia emocinę paramą;
 - c) prireikus nukreipia nusikaltimų aukas į atitinkamas tarnybas, įskaitant bendras ir specialistų paramos tarnybas arba specialistų pagalbos linijas.
2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytos pagalbos linijos būtų pasiekiamos skambinant visoje Sąjungoje veikiančiu telefono numeriu, skirtu skambučiams savojoje šalyje, t. y. 116 006, greta esamų nacionalinių telefono numerių. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad tokios paslaugos būtų teikiamos naudojant kitas saugias ir prieinamas informacines ir ryšių technologijas, įskaitant internetines taikomas programas ir interneto svetaines.

3. Valstybės narės užtikrina, kad, greta visoje Sąjungoje veikiančio telefono numerio, pagalbos linijos būtų pasiekiamos specialiu numeriu, skirtu tarptautiniams skambučiams, kai tai susiję su nusikaltimų aukomis, patyrusiomis žalą kitoje valstybėje narėje nei jų gyvenamosios vietos valstybė narė. Tokie tarptautiniai skambučiai nebūtinai turi būti nemokami.
4. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytų jų pagalbos linijų paslaugos būtų teikiamos tų valstybių narių oficialiąja kalba ar kalbomis, kaip nustatyta nacionalinėje teisėje. Valstybės narės siekia užtikrinti, kad tos paslaugos būtų teikiamos dar bent viena kita atitinkamoje valstybėje narėje plačiai suprantama kalba.
5. Kai 1 dalies a ir c punktuose nurodytos paslaugos teikiamos naudojant informacines ir ryšių technologijas, valstybės narės užtikrina, kad tos paslaugos būtų teikiamos nusikaltimo aukai suprantama kalba, pavyzdžiui, naudojant vertimo raštu ir žodžiu technologijas.
6. Pagalbos linijos gali būti steigiamos kaip viešos arba nevyriausybinės organizacijos ir gali būti organizuojamos profesiniu ar savanorišku pagrindu.
7. Valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad pagalbos linijos teiktų nusikaltimų aukoms kokybišką ir prieinamą paramą tinkamomis darbo valandomis.
8. Valstybės narės užtikrina, kad pagalbos linijų paslaugas teiktų tinkamai apmokyti asmenys.“;

2) įterpiamas šis straipsnis:

„5a straipsnis

Pranešimas apie nusikaltimus

1. Valstybės narės užtikrina, kad nusikaltimų aukos galėtų pranešti kompetentingoms institucijoms apie nusikalstamas veikas naudodamos nemokamus, prieinamus, patogius naudoti, saugius ir lengvai pasiekiamus kanalus.

Greta pranešimo apie nusikalstamas veikas pateikimo atvykus asmeniškai, valstybės narės užtikrina, kad apie nusikalstamas veikas kompetentingoms institucijoms būtų galima pranešti naudojant nemokamas, prieinamas, saugias ir patogias naudoti informacines ir ryšių technologijas, bent jau neskubiais atvejais ir nesmurtinių nusikalstamų veikų atvejais, jei toks pranešimo būdas atitinka geriausius nusikaltimų aukų interesus.

Kai valstybė narė numato galimybę pranešti apie nusikalstamas veikas naudojant informacines ir ryšių technologijas, ta galimybė, kai įmanoma, apima ir įrodymų pateikimą.

Pranešimas apie nusikalstamas veikas naudojant informacines ir ryšių technologijas nedaro poveikio nacionalinėms procesinėms normoms, susijusioms tokių pranešimų įforminimu ir įrodymų pateikimu.

2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, siekdamos sudaryti palankias sąlygas fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuris žino arba sąžiningai įtaria, kad buvo padarytos nusikalstamos veikos, ar numano, jog bus imtasi smurto veiksmų, apie tai pranešti kompetentingoms institucijoms, laikantis nacionalinių procesinių taisyklių.
3. Siekdamos sudaryti trečiosioms šalims palankesnes sąlygas pranešti, kai tokius pranešimus teikia pilietinės visuomenės organizacijos, kurios, tikėtina, gali gauti informacijos apie nusikalstamas veikas, valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad būtų sudarytos sąlygos kompetentingų institucijų ir tokių organizacijų bendradarbiavimui.
4. Kai kitas asmuo nei auka praneša apie nusikalstamą veiką, valstybės narės užtikrina, kad, kai reikia ir laikydamosi nacionalinės teisės nuostatų, kompetentingos institucijos imtųsi atitinkamų priemonių aukai apsaugoti prieš informuojant nusikaltėlį apie tai, kad buvo pranešta apie nusikalstamą veiką.
5. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuris asmuo, kurio laisvė atimta arba apribota, galėtų veiksmingai pranešti apie nusikalstamą veiką, padarytą sulaikymo ar apgyvendinimo įstaigose, iš kurių tam asmeniui neleidžiama išvykti arba jis negali išvykti savo valia, arba vietose, kuriose to asmens judėjimo laisvė apribota. Tokios įstaigos apima bent:
 - a) kalėjimus, sulaikymo centrus ir įtariamųjų bei kaltinamųjų laikymo kameras;

- b) specializuotus sulaikymo ir apgyvendinimo centrus, skirtus neteisėtai atitinkamoje valstybėje narėje esantiems trečiųjų šalių piliečiams, be kita ko, siekiant pasirengti jų grąžinimui ir išsiuntimui;
 - c) tarptautinės apsaugos prašytojams ir gavėjams skirtus centrus;
 - d) bet kokios kitos formos viešąsias ar privačias įstaigas, iš kurios nusikaltimo aukai neleidžiama išvykti arba ji negali išvykti savo valia, pavyzdžiui, specializuotus asmenų su negalia, vaikų ir vyresnio amžiaus žmonių apgyvendinimo centrus.
6. Tais atvejais, kai su kompetentingomis institucijomis susisiekiama vaikais, kad praneštų apie nusikalstamas veikas, valstybės narės užtikrina, kad pranešimo procedūros būtų saugios, vykdomos konfidencialiai, laikantis nacionalinės teisės, parengtos ir prieinamos vaikams suprantamu būdu, vartojant jų amžių ir brandą atitinkančią kalbą.

Jeigu nusikalstama veika yra susijusi su tėvų pareigų turėtoju ir yra kilęs auka tapusio vaiko ir tėvų pareigų turėtojo interesų konfliktas, valstybės narės užtikrina, kad auka tapęs vaikas galėtų pranešti apie nusikalstamą veiką nepriklausomai nuo tėvų pareigų turėtojo sutikimo. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos imtųsi būtinų priemonių vaiko saugumui užtikrinti prieš informuodamos tėvų pareigų turėtoją apie tai, kad buvo pranešta apie nusikalstamą veiką.

7. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad aukos, kurios yra trečiųjų šalių piliečiai, neatsižvelgiant į jų gyventojų statusą, nebūtų atgrasomos nuo pranešimo apie nusikalstamą veiką ir kad su jomis būtų elgiama nediskriminuojant. Valstybės narės visų pirma užtikrina, kad visoms aukoms, neatsižvelgiant į jų gyventojų statusą, nebūtų užkirstas kelias naudotis savo teisėmis pagal šią direktyvą, įskaitant jų teisę būti išklausytoms pagal 10 straipsnį ir teisę į tai, kad būtų atliktas asmeninis įvertinimas pagal 22 straipsnį.

Valstybės narės neteisėtai jų teritorijoje esančiam trečiosios šalies piliečiui pagal nacionalinę teisę gali bet kuriuo metu suteikti atskirą leidimą gyventi šalyje ar kitokią leidimą, suteikiantį teisę joje pasilikti.

8. Valstybės narės užtikrina, kad pranešimo apie nusikalstamą veiką momentu aukoms būtų:
 - a) suteikta informacija apie galimybę, kad jų asmens duomenys gali būti atskleisti nusikaltėliui pagal 21 straipsnio 3 dalį, kad nusikaltėlis galėtų pasinaudoti savo teise į gynybą, ir
 - b) sudarytos sąlygos pareikšti savo nuomonę dėl tokios galimybės.“;

3) 6 straipsnis iš dalies pakeičiamas taip:

a) 1 dalis papildoma šiais punktais:

„c) sprendimą vykdyti nusikaltėlio baudžiamąjį persekiojimą;

d) informaciją apie apsaugos priemonių, įskaitant apsaugos orderius, prieinamumą;

e) informaciją apie aukos vaidmenį baudžiamajame procese pagal nacionalines taisykles, įskaitant, kai taikytina, apie galimybę tapti tokio proceso šalimi;

f) informaciją apie taikytinas kompensacijos prašymo ir gavimo taisykles.“;

b) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Valstybės narės užtikrina, kad aukoms būtų pasiūlyta galimybė gauti pranešimą nepagrįstai nedelsiant, kai asmuo, kuriam už joms padarytas nusikalstamas veikas skirtas kardomasis kalinimas, kuris už tai patrauktas baudžiamojon atsakomybėn arba nuteistas, yra paleidžiamas į laisvę, be kita ko, skiriant teisminę priežiūrą, arba pabėgo iš įkalinimo įstaigos. Be to, valstybės narės užtikrina, kad aukoms būtų pranešama apie visas susijusias priemones, kurios patvirtintos joms apsaugoti nusikaltėlio paleidimo į laisvę arba pabėgimo iš įkalinimo įstaigos atveju.“;

c) pridedama ši dalis:

„7. Valstybės narės užtikrina, kad faktas, jog aukoms buvo pranešta apie jų teisę gauti informaciją apie baudžiamąjį procesą, taip pat aukų prašymas gauti informaciją pagal šį straipsnį būtų tinkamai užfiksuoti laikantis dokumentavimo procedūros pagal nacionalinę teisę.“;

4) 7 straipsnio 6 ir 7 dalys pakeičiamos taip:

„6. Nepaisant 1 ir 3 dalių, vietoj vertimo raštu galima žodžiu išversti arba žodžiu apibendrinti esminius dokumentus, jeigu šis vertimas žodžiu ar apibendrinimas žodžiu nedaro neigiamo poveikio proceso teisingumui arba aukos galėjimui naudotis savo teisėmis, įskaitant galėjimą dalyvauti baudžiamajame procese atsižvelgiant į atitinkamą aukos vaidmenį.

7. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga valdžios institucija įvertintų, ar aukoms reikia vertimo žodžiu arba raštu paslaugų, kaip numatyta pagal šio straipsnio 1 ir 3 dalis. Aukos gali apskųsti sprendimą neteikti vertimo žodžiu ar raštu paslaugų. Procesinės tokio apskundimo normos nustatomos nacionalinėje teisėje. 10b straipsnio 2 dalies nuostatos taikomos teismo posėdžių metu priimtiems sprendimams neteikti vertimo žodžiu ar raštu paslaugų.“;

5) 8 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 ir 3 dalys pakeičiamos taip:

- „2. Valstybės narės užtikrina, kad su aukomis nepagrįstai nedelsdamos susisiektų atitinkamos bendros arba specialistų paramos tarnybos, jeigu atlikus 22 straipsnyje nurodytą asmeninį vertinimą nustatoma, kad reikalinga parama, ir jei auka, tinkamai informuota apie paramos paslaugas, kurios gali būti suteiktos, sutinka, kad su ja susisiektų paramos tarnybos, arba jeigu auka paprašo paramos.
3. Valstybės narės imasi priemonių, kad būtų sukurtos nemokamai paslaugas teikiančios ir konfidencialios specialistų paramos tarnybos, kurios papildytų bendras paramos aukoms tarnybas arba sudarytų neatsiejamą jų dalį, arba kad paramos aukoms organizacijos turėtų sąlygas kreiptis į specializuotas įstaigas, teikiančias tokią specialistų paramą. Aukos turi galimybę naudotis tokiomis paramos paslaugomis, atsižvelgiant į jų specialiuosius poreikius, o šeimos nariai turi galimybę jomis naudotis, atsižvelgiant į jų specialiuosius poreikius ir žalos, patirtos dėl nusikalstamos veikos prieš auką, dydį. Kai specialistų paramos paslaugos nėra teikiamos kaip neatsiejama bendrųjų paramos aukoms paslaugų dalis, bendros ir specialistų paramos paslaugos yra koordinuojamos.“;

b) pridedamos šios dalys:

- „6. Valstybės narės siekia užtikrinti, kad krizių, kaip antai sveikatos krizių, humanitarinių situacijų ar kitų ekstremaliųjų situacijų atvejais toliau visapusiškai veiktų specialistų paramos tarnybos, padedančios aukoms.
7. Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos turi būti pasiekiamos ir lengvai prieinamos, be kita ko, internetu arba kitomis tinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, naudojantis informacinėmis ir ryšių technologijomis. Valstybės narės užtikrina, kad šiame straipsnyje ir 9a straipsnyje nurodytų paramos aukoms tarnybų geografinis paskirstymas ir pajėgumai būtų pakankami, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės geografinę ir demografinę sudėtį.“;

6) 9 straipsnis iš dalies pakeičiamas taip:

a) 1 dalis iš dalies keičiama taip:

i) a punktas pakeičiamas taip:

- „a) informaciją, konsultacijas ir paramą, susijusias su aukų teisėmis, įskaitant galimybę naudotis nacionalinėmis kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus sistemomis ir teisinėmis konsultacijomis, įskaitant teisinę pagalbą, taip pat susijusias su aukų vaidmeniu baudžiamajame procese, įskaitant pasirengimą dalyvauti teismo posėdyje;“;

ii) c punktas pakeičiamas taip:

„c) emocinę paramą;

ca) psichologinę paramą arba, jei psichologinė parama neteikiama, nukreipimą į tarnybas, kurios gali teikti psichologinę paramą;“;

iii) įterpiama ši pastraipa:

„Pirmos pastraipos ca punkto tikslais, jei atlikus 22 straipsnyje nurodytą asmeninį įvertinimą nustatomas specialusis psichologinės paramos poreikis, aukai, kuriai tokios paramos reikia, papildoma psichologinė parama teikiama tiek laiko, kiek reikia, atsižvelgiant į aukos asmeninius poreikius ir atitinkamas nacionalines sveikatos priežiūros ar socialines sistemas, kuriomis reglamentuojama galimybė gauti psichologinę paramą. “;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad paramos aukoms tarnybos skirtų ypatingą dėmesį specialiesiems aukų, kurios patyrė didelę žalą dėl nusikaltimo sunkumo, poreikiams.“;

c) 3 dalies b punktas pakeičiamas taip:

„b) tikslinę ir integruotą paramą, taip pat informaciją apie tarnybas, atliekančias medicininės apžiūras ir teismo ekspertizes, kuri gali apimti visapusiškas sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas, ir, kai tinkama, nukreipimą į tokias tarnybas, atsižvelgiant į nacionalinę teisę, ir informaciją apie socialines ir psichologines konsultacijas, įskaitant priežiūrą įvykus traumai, teikiančias tarnybas ir, kai tinkama, nukreipimą į jas specialiųjų poreikių turinčioms aukoms, pavyzdžiui, seksualinio smurto, smurto dėl lyties, įskaitant smurtą prieš moteris ir smurtą artimoje aplinkoje aukoms, kurioms taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1385*, prekybos žmonėmis aukoms, organizuoto nusikalstamumo aukoms, aukoms su negalia, išnaudojimo aukoms, neapykantos nusikaltimų aukoms, terorizmo aukoms, kankinimo aukoms, priverstinio dingimo ir genocido, nusikaltimų žmoniškumui, karo nusikaltimų ar agresijos nusikaltimų, kaip apibrėžta Tarptautinio baudžiamojo teismo statuto 6, 7, 8 ir 8a straipsniuose, aukoms.

* 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje (OL L, 2024/1385, 2024 5 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).“;

d) pridedamos šios dalys:

- „4. Valstybės narės seksualinio smurto aukoms laiku suteikia galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas, kaip numatyta pagal Direktyvą (ES) 2024/1385 ir nacionalinę teisę.
5. Valstybės narės, laikydamosi 26a straipsnio 1 dalies d punkte nurodytų protokolų ar gairių, teikia apsaugos ir specialistų paramos paslaugas, būtinas siekiant patenkinti įvairius specialiuosius nusikaltimų aukų poreikius.
6. Valstybės narės užtikrina, kad šiame straipsnyje ir 9a straipsnyje nurodytos paramos paslaugos atitiktų taikytinus tų paslaugų kokybės standartus. Paramos tarnybų teikiamos paslaugos, kai tinkama, peržiūrimos ir prireikus atitinkamai pritaikomos. Dėl minėtų paslaugų peržiūrų tas paslaugas teikiančioms organizacijoms neturi būti užkraunama nepagrįsta našta.“;

7) II skyriuje įterpiamas šis straipsnis:

„9a straipsnis

Tikslinės ir integruotos paramos vaikams paslaugos

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad aukomis tapusiems vaikams būtų teikiamos vaikams pritaikytos tikslinės ir integruotos specialistų paramos paslaugos užtikrinant pagal amžių tinkamą paramą ir apsaugą, kurios būtinos siekiant visapusiškai patenkinti įvairius aukomis tapusių vaikų, įskaitant vaikus, kurie patyrė žalą dėl to, kad tapo nusikaltimo liudytojais, poreikius.
2. Tikslinėmis ir integruotomis paramos aukomis tapusiems vaikams paslaugomis, nurodytomis 1 dalyje, užtikrinamas koordinuotas tarpžinybinis mechanizmas, apimantis šias paslaugas:
 - a) informacijos teikimą, kaip nurodyta 4 dalyje;
 - b) sveikatos patikrinimus;
 - c) emocinę, socialinę ir psichologinę paramą;
 - d) administracinę pagalbą;
 - e) pranešimą apie nusikaltimus;

f) 22 straipsnyje nurodytą asmeninį įvertinimą;

g) 24 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų apklausų vaizdo įrašus.

3. Valstybės narės apsversto galimybę užtikrinti, kad 2 dalyje nurodytos paslaugos būtų teikiamos tose pačiose patalpose, ypatingą dėmesį skirdamos aukomis tapusių vaikų interesams, įskaitant dėl nusikaltimo aukomis tapusių vaikų patirtos žalos dydį.

4. Šiame straipsnyje nurodytos tikslinės ir integruotos paramos paslaugas aukomis tapusiems vaikams teikiančios tarnybos gali būti steigiamos kaip viešosios arba nevyriausybinės organizacijos.“;

8) įterpiami šie straipsniai:

„10a straipsnis

Teisė gauti pagalbą teismo patalpose

Valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad teismo patalpose nusikaltimų aukoms, atsižvelgiant į jų asmeninius poreikius, būtų teikiama emocinė parama ir praktinė informacija apie baudžiamojo proceso teisme organizacinius aspektus.

10b straipsnis

Teisė gauti informaciją apie teismo proceso metu priimtus sprendimus ir teisė prašyti juos peržiūrėti

1. Valstybės narės užtikrina, kad nusikaltimų aukos, atsižvelgiant į jų statusą baudžiamajame procese pagal nacionalinę teisę, būtų nedelsiant informuojamos apie teismo procese priimtus sprendimus dėl jų teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas teismo posėdžių metu pagal 7 straipsnio 1 ir 3 dalis ir sprendimus dėl priemonių pagal 23 straipsnio 3 dalį, turinčius joms tiesioginį poveikį.
2. Valstybės narės užtikrina, kad nusikaltimų aukos, atsižvelgiant į jų statusą baudžiamajame procese pagal nacionalinę teisę, turėtų teisę prašyti pagal nacionalinę teisę peržiūrėti bent jau visus teismo posėdžių metu priimtus sprendimus, susijusius su jų:
 - a) teise į vertimą žodžiu ar raštu pagal 7 straipsnio 1 ir 3 dalis;
 - b) teise būti išklausytoms pagal 10 straipsnį ir
 - c) teise į teisinę pagalbą pagal 13 straipsnį.

Valstybės narės gali numatyti galimybę aukoms prašyti peržiūrėti pagal 18 straipsnį ir 23 straipsnio 3 dalį priimtus sprendimus.

Sprendimų peržiūros, kaip numatyta pagal šią dalį, procesinės taisyklės, įskaitant tai, ar tokia peržiūra turi stabdomąjį poveikį, nustatomos nacionalinėje teisėje. Dėl tokios peržiūros baudžiamasis procesas neturi būti nepagrįstai užtęstas. Ta peržiūra gali būti atlikta toje pačioje instancijoje ir ją gali atlikti ta pati institucija, be kita ko, žodžiu teismo proceso metu. “;

9) 13 straipsnis pakeičiamas taip:

„13 straipsnis

Teisė gauti teisinę pagalbą

1. Valstybės narės užtikrina, kad nusikaltimų aukos, kurios turi teisę tapti baudžiamąjo proceso šalimis ir kurios neturi pakankamai lėšų sumokėti už advokato pagalbą baudžiamąjo proceso metu, galėtų gauti teisinę pagalbą, be kita ko, kai taikytina, kompensacijos reikalavimo tikslais.

Valstybės narės, siekdamos nustatyti, ar turi būti suteikta teisinė pagalba, gali įvertinti materialinę padėtį, prašymo pagrįstumą arba abu šiuos aspektus.

Vertindama materialinę padėtį valstybė narė atsižvelgia į visus svarbius ir objektyvius veiksnius, kaip antai atitinkamo asmens pajamas, kapitalą ir šeiminių padėtį, advokato pagalbos išlaidas ir gyvenimo lygį toje valstybėje narėje, taip pat į aukos priklausomybę nuo nusikaltėlio.

Kai valstybė narė taiko pagrįstumo kriterijų, ji atsižvelgia į nusikalstamos veikos sunkumą, bylos sudėtingumą ir nusikaltimo aukos patirtos žalos sunkumą.

Procesinės normos, kuriomis reglamentuojama aukos galimybė gauti teisinę pagalbą, nustatomos nacionalinėje teisėje.

2. Nepaisant 1 dalies, valstybės narės užtikrina, kad tam tikrų kategorijų aukos, apibrėžtos pagal nacionalinę teisę, pavyzdžiui, aukomis tapę vaikai arba aukos su negalia, kurie turi teisę tapti baudžiamojo proceso šalimis ir neturi pakankamai lėšų, turėtų teisę gauti teisinę pagalbą.“;

10) 16 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

- „2. Valstybės narės taiko vykdymo priemonės arba vykdymo užtikrinimo priemonės, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tam, kad nusikaltėlis nepagrįstai nedelsdamas sumokėtų aukai priteistą kompensaciją.
3. Kai kompensacija buvo priteista smurtinio tyčinio nusikaltimo aukai, tačiau nusikaltėlis per pagrįstą laikotarpį nesumokėjo tos priteistos kompensacijos aukai ir 2 dalyje nurodytos priemonės per pagrįstą laikotarpį nebuvo sėkmingos, valstybės narės gali tai aukai pagal nacionalinę teisę iš anksto išmokėti visą priteistą kompensaciją arba jos dalį. Dėl tokio mokėjimo nusikaltėlis neatleidžiamas nuo pareigos sumokėti priteistą kompensaciją, o valstybės narės turi teisę susigražinti tą mokėjimą iš nusikaltėlio.“;

11) 17 straipsnis iš dalies pakeičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingos valdžios institucijos imtųsi tinkamų priemonių užtikrinti, kad aukos, gyvenančios kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje įvykdyta nusikalstama veika, patirtų kuo mažiau sunkumų, visų pirma susijusių su teismo proceso organizavimu. Todėl valstybės narės, kurioje įvykdyta nusikalstama veika, valdžios institucijos turi galimybę:

- a) užfiksuoti aukos parodymus iškart po to, kai kompetentingai valdžios institucijai pateikiamas skundas dėl nusikalstamos veikos;
- b) išklausti nusikaltimų aukas, gyvenančias kitoje valstybėje narėje, vaizdo konferencijos būdu ar naudojant kitas garso ir vaizdo perdavimo priemones, atsižvelgiant į Konvenciją dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose, kurią pagal Europos Sąjungos sutarties 34 straipsnį patvirtino Taryba*, pasirašytą 2000 m. gegužės 29 d., ir į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/41/ES**;

- c) sudaryti palankesnes sąlygas kitoje valstybėje narėje gyvenančioms nusikaltimų aukoms dalyvauti baudžiamajame procese vaizdo konferencijos būdu ar naudojant kitą nuotolinio ryšio technologiją, kiek tai įmanoma pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę ir atsižvelgiant į nusikaltimo aukos vaidmenį baudžiamajame procese.

* OL C 197, 2000 7 12, p. 3.

** 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose (OL L 130, 2014 5 1, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>).“;

b) pridedama ši dalis:

„4. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos galėtų prašyti Eurojusto pagalbos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1727* ir Europos teismo tinklo, įsteigto Tarybos sprendimu 2008/976/TVR** , pagalbos ir perduoti Eurojustui ir Europos teismui tinklai informaciją, kuria siekiama palengvinti bendradarbiavimą su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis tarpvalstybinėse bylose, atsižvelgiant į Eurojusto ir Europos teismo tinklo įgaliojimus.

* 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 dėl Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto) ir kuriuo pakeičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2002/187/TVR (OL L 295, 2018 11 21, p. 138, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1727/oj>).

** 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas 2008/976/TVR dėl Europos teismo tinklo (OL L 348, 2008 12 24, p. 130, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/976/oj>).“;

12) įterpiamas šis straipsnis:

„18a straipsnis

Papildoma teisė į apsaugą

Valstybės narės užtikrina, kad galimybė naudotis paramos ir apsaugos priemonėmis pagal šią direktyvą galėtų būti suteikta nusikaltimų aukoms, kurios dėl sunkių nusikalstamų veikų, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje, pavyzdžiui, viešo kurstymo įvykdyti teroristinį nusikaltimą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/541^{*} 5 straipsnyje, šlovinimo arba dėl nusikaltėlių pagerbimo patyrė papildomą žalą, pavyzdžiui, orumo atėmimą.

* 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičianti Tarybos sprendimą 2005/671/TVR, (OL L 88, 2017 3 31, p. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj>).“;

13) 19 straipsnis pakeičiamas taip:

„19 straipsnis

Teisė išvengti kontakto su nusikaltėliu

1. Valstybės narės sudaro būtinas sąlygas, kad prireikus aukos bei jų šeimos nariai ir nusikaltėlis išvengtų kontakto patalpose, kuriose vykdomas baudžiamasis procesas, *ex officio* arba atsižvelgiant į aukos prašymą, išskyrus atvejus, kai toks kontaktas reikalingas dėl baudžiamąjo proceso.
2. Valstybės narės užtikrina, kad naujose teismų patalpose būtų atskiri laukiamieji aukoms. Valstybės narės įvertina, ar esama galimybės ir ar pagrįsta esamose teismo patalpose įrengti atskirus laukiamuosius aukoms.
3. Valstybės narės užtikrina, kad prireikus nusikaltimų aukos būtų informuojamos apie esamas priemones, kuriomis galima išvengti kontakto su nusikaltėliu.“;

14) 21 straipsnis iš dalies pakeičiamas taip:

a) pavadinimas pakeičiamas taip:

„Teisė į privatumo apsaugą ir asmens duomenų neatskleidimą“;

b) pridedamos šios dalys:

- „3. Valstybės narės užtikrina, kad nusikaltėliui nebūtų suteikti su nusikaltimo aukos gyvenamąja vieta susiję asmens duomenys arba kiti lygiaverčiai kontaktiniai duomenys, pavyzdžiui, aukos telefono numeris ir e. pašto adresas, išskyrus atvejus, kai juos atskleisti būtina Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/13/ES* 7 straipsnio tikslais arba kai kompetentingos institucijos, gavusios prašymą arba veikdamos *ex officio*, įvertinusios kiekvieną konkretų atvejį, nustato, kad yra teisėtas interesas atskleisti informaciją, kuris yra viršesnis už aukos teisę į asmens duomenų apsaugą.
4. 3 dalis taikoma baudžiamiesiems procesams, pradėtiems po ... [treji metai nuo šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo dienos].

* 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (OL L 142, 2012 6 1, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/13/oj>).“;

15) 22 straipsnis iš dalies pakeičiamas taip:

a) pavadinimas pakeičiamas taip:

„Aukų asmeninis įvertinimas siekiant nustatyti specialiuosius paramos ir apsaugos poreikius“;

b) 1, 2, 3 ir 4 dalys pakeičiamos taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų laiku atliekamas nusikaltimų aukų asmeninis įvertinimas (toliau – asmeninis įvertinimas), siekiant nustatyti, kokie yra specialieji paramos ir apsaugos poreikiai proceso metu ir ar aukai būtų naudinga papildoma psichologinė parama pagal 9 straipsnio 1 dalies c) punktą, paslaugos, teikiamos pagal 9a straipsnį, arba specialiosios priemonės pagal 18, 18a, 23 arba 24 straipsnius bei kokių mastu, atsižvelgiant į konkretų tos aukos pažeidžiamumą dėl antrinės ir pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ar keršto.

Valstybės narės nustato praktinį aukų asmeninio įvertinimo organizavimą.

- 1a. Asmeninis įvertinimas pradamas kiek įmanoma ankstesniame etape, pavyzdžiui, nusikaltimo aukai pirmą kartą susisiekus su kompetentingomis institucijomis, ir trunka tiek laiko, kiek reikia, priklausomai nuo kiekvienos aukos specialiųjų poreikių. Jeigu pirmųjų institucijų, su kuriomis buvo susisiepta, atlikto asmeninio įvertinimo pradiniu etapu nustatoma, kad reikia išsamesnio įvertinimo, toks įvertinimas, kai tinkama, atliekamas bendradarbiaujant arba koordinuojant veiksmus su atitinkamomis institucijomis ir įstaigomis, taip pat su bendromis ir specialistų paramos tarnybomis, be kita ko, nukreipiant į tokias tarnybas, atsižvelgiant į asmeninius aukos poreikius ir procedūros etapą.

Asmeninį įvertinimą atlieka tinkamai apmokyti asmenys, atsižvelgdami į geriausius aukos interesus, ypatingą dėmesį skirdami tam, kad būtų išvengta antrinės ar pakartotinės viktimizacijos.

Kompetentingos institucijos, įstaigos ir paramos tarnybos nepagrįstai nedelsdamos ir koordinuotai reaguoja į nusikaltimų aukų paramos ir apsaugos poreikius.

2. Asmeniniame įvertinime atsižvelgiama į:
 - a) aukos asmenines savybes, įskaitant atitinkamą diskriminacijos patirtį, be kita ko, kai diskriminacija grindžiama sąveikinėmis priežastimis, kaip antai lytimi, įskaitant lytinę tapatybę, amžiumi, negalia, gyventojų statusu, religija ar tikėjimu, kalba, rase, socialine ar etnine kilme ir seksualine orientacija;
 - b) nusikaltimo rūšį ar pobūdį;
 - c) nusikaltimo aplinkybes;
 - d) aukos ryšį su nusikaltėliu ir jo keliamus pavojus.
3. Atliekant asmeninį įvertinimą ypatingas dėmesys skiriamas:
 - a) aukoms, kurios patyrė didelę žalą dėl nusikaltimo sunkumo arba pasikartojimo;
 - b) aukoms, kurios nukentėjo nuo nusikaltimo dėl šališkumo arba diskriminacijos motyvų, kai šiuos motyvus galima visų pirma susieti su aukų asmeninėmis savybėmis;
 - c) aukoms, kurių santykis su nusikaltėliu ir priklausymas nuo jo daro jas ypač pažeidžiamas.

Pirmos pastraipos tikslais tinkamai atsižvelgiama į terorizmo aukas, organizuoto nusikalstamumo aukas, prekybos žmonėmis aukas, smurto dėl lyties, įskaitant smurtą prieš moteris ir smurtą artimoje aplinkoje, aukas, seksualinio smurto, įskaitant seksualinę prievartą prieš vaikus, aukas, išnaudojimo aukas, neapykantos nusikaltimų aukas, kankinimo aukas, priverstinio dingimo aukas, aukas su negalia ir genocido, nusikaltimų žmoniškumui, karo nusikaltimų ir agresijos nusikaltimų, kaip apibrėžta Tarptautinio baudžiamojo teismo statuto 6, 7, 8 ir 8a straipsniuose, aukas. Ypatingas dėmesys, kai taikytina, skiriamas tokių nusikaltimų internetinių formų aukoms ir aukoms, kurios gali būti priskiriamos daugiau nei vienai iš šių kategorijų.

Kai aktualu ir tinkama, vykdant asmeninį įvertinimą atsižvelgiama į konkrečius nusikaltimo aukos šeimos narių poreikius.

- 3a. Atliekant asmeninį įvertinimą ypatingas dėmesys skiriamas nusikaltėlio keliamam pavojui, kaip nurodyta 2 dalies d punkte, pavyzdžiui:
- a) smurtinio elgesio pavojui;
 - b) kūno sužalojimo pavojui;
 - c) ginklų panaudojimo pavojui;

- d) ryšiams su organizuoto nusikalstamumo grupe arba dalyvavimui tokioje grupėje;
 - e) piktnaudžiavimui narkotikais ar alkoholiu;
 - f) prievartai prieš vaikus;
 - g) psichikos sveikatos problemoms;
 - h) persekiojimui arba
 - i) grasinimams ar neapykantą kurstančių kalbų pavojui.
4. Šioje direktyvoje laikomasi prielaidos, kad aukomis tapusiems vaikams reikalinga speciali parama ir apsauga, nes jie yra pažeidžiami ir jiems gresia antrinė ir pakartotinė viktimizacija, bauginimas ir kerštas. Siekiant nustatyti, ar aukoms būtų naudingos 18, 18a, 23 ir 24 straipsniuose numatytos specialiosios priemonės ir kokių mastu, dėl aukomis tapusių vaikų atliekamas asmeninis įvertinimas. Asmeninis aukomis tapusių vaikų įvertinimas organizuojamas taikant 9a straipsnyje nurodytų tikslinių ir integruotų paramos paslaugų sistemą ir atsižvelgiama į visus tėvų globos neturinčių vaikų, tapusių nusikaltimo aukomis, specialiuosius poreikius, kurių tie vaikai gali turėti dėl nusikaltimo. “;

c) 6 ir 7 dalys pakeičiamos taip:

- „6. Asmeniniai įvertinimai atliekami aktyviai dalyvaujant aukai ir juose atsižvelgiama į aukos pageidavimus, įskaitant ir nenorą pasinaudoti 8, 9, 9a, 23 ir 24 straipsniuose numatytomis specialiosiomis priemonėmis.
7. Valstybės narės užtikrina, kad asmeninis įvertinimas būtų peržiūrėtas atsižvelgiant į asmeninius aukos poreikius ir, kai aktualu, būtų imtasi naujų priemonių arba vykdomos priemonės būtų pritaikytos atsižvelgiant į asmeninius aukos poreikius, siekiant užtikrinti, kad paramos ir apsaugos priemonės atitiktų kintančią aukos padėtį. Jeigu aplinkybės, kurios yra asmeninio įvertinimo pagrindas, labai pasikeičia, valstybės narės užtikrina, kad tas įvertinimas būtų atnaujinamas viso baudžiamojo proceso metu.“;

16) 23 straipsnis iš dalies pakeičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Nedarydamos poveikio teisėms į gynybą ir laikydamosi teismo diskrecijos taisyklių, valstybės narės užtikrina, kad specialiujų apsaugos poreikių turinčios aukos, kurios, atlikus jų asmeninį įvertinimą, naudojasi specialiosiomis priemonėmis, galėtų pasinaudoti šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse numatytais priemonėmis. Jeigu dėl veiklos ar praktinių apribojimų neįmanoma taikyti specialiosios priemonės, numatytos atlikus asmeninį įvertinimą, arba jeigu būtina skubiai apklausti auką ir to nepadarius galėtų būti padaryta žala aukai ar kitam asmeniui arba galėtų būti pakenkta proceso eigai, valstybės narės gali išimties tvarka nuspręsti netaikyti numatytos specialiosios priemonės.“;

b) 2 dalies d punktas pakeičiamas taip:

„d) visas seksualinio smurto ar smurto dėl lyties, įskaitant smurtą prieš moteris ir smurtą artimoje aplinkoje, patenkantį į Direktyvos (ES) 2024/1385 taikymo sritį, aukų apklausas vykdo tos pačios lyties asmuo kaip ir auka (nebent jas vykdo prokuroras arba teisėjas), jeigu auka to pageidauja ir jeigu dėl to nebus pakenkta baudžiamojo proceso eigai.“;

c) 3 dalies c punktas pakeičiamas taip:

„c) priemonės, kuriomis užtikrinama, kad būtų išvengta su nusikalstama veika nesusijusių nereikalingų klausimų apie aukos asmeninį gyvenimą, be kita ko, apie aukos seksualinę orientaciją, lytį, įskaitant lytinę tapatybę, arba ankstesnę seksualinį elgesį, ir“;

d) pridedamos šios dalys:

„4. Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingoms institucijoms būtų suteikti įgaliojimai imtis tinkamų priemonių baudžiamojo proceso metu ir tiek laiko, kiek reikia, kad aukoms, turinčioms pagal 22 straipsnį nustatytų specialiųjų apsaugos poreikių, būtų suteikta fizinė apsauga, įskaitant šias priemones:

- a) nuolatinį arba laikiną teisėsaugos institucijų ar kitų fizinę apsaugą užtikrinančių subjektų buvimą, laikantis nacionalinės teisės;
- b) uždraudimo, apribojančius ar apsaugos orderius, skirtus aukoms apsaugoti nuo bet kokių smurto veiksmų, laikantis nacionalinės teisės;
- c) galimybę naudotis prieglaudomis ir kitomis tinkamomis laikino apgyvendinimo vietomis, kaip numatyta pagal nacionalinę teisę.

5. Valstybės narės užtikrina, kad, kai tai aktualu siekiant užtikrinti aukos saugumą, kompetentingos institucijos informuotą auką apie galimybę kreiptis dėl uždraudimo, apribojančių ar apsaugos orderių ir galimybę prašyti tarpvalstybinio apsaugos orderių pripažinimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/99/ES* arba apsaugos priemonių pripažinimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 606/2013**.

* 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/99/ES dėl Europos apsaugos orderio (OL L 338, 2011 12 21, p. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/99/oj>).

** 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 606/2013 dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose (OL L 181, 2013 6 29, p. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/606/oj>).“;

17) 24 straipsnis iš dalies pakeičiamas taip:

a) 1 dalis papildoma šiuo punktu:

„d) vaiko teisė būti išklausytam ir geriausi vaiko interesai užtikrinami nusikalstamų veikų tyrimo ir baudžiamojo proceso metu pagal 10 straipsnį.“;

b) pridedama ši dalis:

„3. Jeigu nusikalstama veika yra susijusi su tėvų pareigų turėtoju ir dėl to kyla aukomis tapusių vaikų ir tėvų pareigų turėtojo interesų konfliktas, valstybės narės atsižvelgia į geriausius vaiko interesus ir užtikrina, kad bet kokie veiksmai, dėl kurių pagal nacionalinę teisę reikalingas sutikimas, nebūtų priklausomi nuo tėvų pareigų turėtojo sutikimo.“;

18) 25 straipsnis pakeičiamas taip:

„25 straipsnis

Specialistų mokymai

1. Valstybės narės užtikrina, kad pareigūnai, kurie, tikėtina, turės kontaktų su aukomis, pavyzdžiui, policijos pareigūnai ir teisminių institucijų personalas, dalyvautų tinkamuose, atsižvelgiant į jų kontaktą su aukomis, bendro pobūdžio ir specialiuose mokymuose, kad būtų didinamas jų informuotumas apie aukų poreikius ir sudarytos galimybės jiems su aukomis elgtis nešališkai, pagarbiai, nediskriminuojant ir profesionaliai ir, kai aktualu, atsižvelgiant į traumą, lytį, negalią ir tai, ar auka yra vaikas, ir kad būtų galima išvengti antrinės viktimizacijos. Taip pat turi būti rengiami mokymai, susiję su kibernetinių nusikaltimų aukomis.

2. Nedarant poveikio teismų nepriklausomumui ir skirtingam Sąjungoje veikiančių teisminių institucijų organizavimui, valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog baudžiamuosiuose tyrimuose ir baudžiamajame procese dalyvaujantiems teisėjams ir prokurorams būtų rengiami tiek bendro pobūdžio, tiek specialūs mokymai, susiję su šios direktyvos tikslais ir tinkami pagal tokių teisėjų ir prokurorų pareigas. Tokie mokymai turi būti pagrįsti žmogaus teisėmis, orientuoti į aukas ir atžvalgūs lyčiai bei negaliai, taip pat pritaikyti vaikams.
3. Nedarant poveikio teisininkų nepriklausomumo principui, valstybės narės rekomenduoja už teisininkų mokymus atsakingiems subjektams rengti tiek bendro pobūdžio, tiek specialius mokymus siekiant didinti teisininkų informuotumą apie aukų poreikius ir sudaryti jiems sąlygas su aukomis elgtis atsižvelgiant į jų traumą, lytį ir negalią, taip pat į tai, ar auka yra vaikas.
4. Pasitelkdamos savo viešąsias tarnybas arba finansuodamos paramos aukoms organizacijas, valstybės narės skatina iniciatyvas, kad tie subjektai, kurie teikia paramos aukoms ir atkuriamojo teisingumo paslaugas, dalyvautų tinkamuose, atsižvelgiant į jų kontaktą su aukomis, mokymuose ir laikytųsi profesinių reikalavimų, siekiant užtikrinti, kad tokios paslaugos būtų teikiamos nešališkai, pagarbiai, nediskriminuojant, atsižvelgiant į tai, ar auka yra vaikas, ir profesionaliai.

5. Atsižvelgiant į specialistų, įskaitant atitinkamus sveikatos priežiūros specialistus, atitinkamas pareigas, kontaktų su aukomis pobūdį ir intensyvumą, mokymais siekiama įgalinti specialistą atpažinti aukas ir elgtis su jomis pagarbiai, profesionaliai ir nediskriminuojant.
6. Rengiant šiame straipsnyje nurodytus mokymus atsižvelgiama į 26a straipsnio 1 dalyje nurodytus protokolus ar gaires.
7. Šiame straipsnyje nurodyti mokymai, už kuriuos atsakingos valstybės narės, vykdomi reguliariai. Kiekviena valstybė narė imasi priemonių, kad padėtų už tokį mokymą atsakingoms įstaigoms ir organizacijoms plėtoti ir vykdyti tą mokymą bei užtikrinti dalyvavimą jame, taip pat jo kokybę ir prieinamumą visoje tos valstybės narės teritorijoje.“;

19) įterpiamas šis straipsnis:

„25a straipsnis

Informuotumo apie aukų teises didinimas ir su jomis susijusi komunikacija

1. Valstybės narės imasi tinkamų veiksmų, be kita ko, naudodamos informacines ir ryšių technologijas, kuriais siekia geriau informuoti apie šioje direktyvoje nustatytas teises, sumažinti viktimizacijos riziką ir kuo labiau sumažinti neigiamus nusikaltimų padarinius ir antrinės ar pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ir keršto riziką, visų pirma pasirinkdamos informuoti tikslines rizikos grupes, kaip antai vaikus ir smurto dėl lyties aukas. Tokie veiksmai gali apimti informavimo ir informuotumo didinimo kampanijas ir mokslinių tyrimų bei švietimo programas, kai tinkama, bendradarbiaujant su atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, taip pat priemones, kuriomis didinamas aukų informuotumas apie tai, kur gauti pagalbą ir kaip naudotis savo teisėmis, be kita ko, skelbiant viešus akredituotų paramos organizacijų registrus.
2. Valstybės narės teikia informaciją visuomenei apie pranešimą apie nusikaltimus, nusikaltimų aukų teises, esamas bendras ir specialistų paramos aukoms paslaugas, teisingumo sistemos veikimą ir susijusias procedūras bei prašymų teikimo procesus. Tokia informacija turi būti lengvai prieinama, patogiai naudoti, pateikta paprasta kalba ir nesunkiai pasiekama, pavyzdžiui, interneto svetainėje.

Valstybės narės užtikrina, kad visuomenei teikiamos informacijos turinys, kai aktualu, būtų parengtas bendradarbiaujant su pilietinės visuomenės organizacijomis ir būtų neprieštaringas ir reguliariai atnaujinamas siekiant užtikrinti jo tikslumą.“;

20) 26 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingos institucijos galėtų tvarkyti aukų asmens duomenis, įskaitant tų asmens duomenų perdavimą aukos gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingoms institucijoms, kai auka sutinka arba, jei auka negali duoti sutikimo, be tokio sutikimo, laikantis taikytinos Sąjungos teisės.“;

21) į 5 skyrių įterpiami šie straipsniai:

„26a straipsnis

Protokoliai ar gairės, nustatomi siekiant koordinuoti veiksmus ir bendradarbiauti valstybėse narėse

1. Valstybės narės parengia ir įgyvendina konkrečius privalomo arba neprivalomo pobūdžio, atsižvelgiant į nacionalinę teisę, protokolus ar gaires dėl kompetentingų institucijų ir su nusikaltimų aukomis bendraujančių asmenų paslaugų ir veiksmų organizavimo pagal šią direktyvą. Protokoliai arba gairės rengiami koordinuojant atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, centrinių institucijų, atsižvelgiant į valstybių narių vidaus struktūrą ir kompetencijos pasidalijimą, teisėsaugos institucijų, prokuratūrų, teisminių institucijų, sulaikymo institucijų, atkuriamojo teisingumo tarnybų bei paramos aukoms tarnybų veiksmus ir jiems bendradarbiaujant, konsultuojantis su atitinkamomis profesinėmis organizacijomis ir pilietinės visuomenės organizacijomis, siekiant reaguoti į aukų poreikius.

Protokoluose arba gairėse pateikiami bent šie bendrieji nurodymai:

- a) kaip teikti aukoms visą būtiną informaciją, pritaikytą jų poreikiams pagal šią direktyvą;
 - b) kaip kompetentingos institucijos turi taikyti šios direktyvos 5a straipsnį;
 - c) kaip atlikti asmeninį įvertinimą, nurodytą 22 straipsnyje, ir teikti paramos paslaugas specialiujų poreikių turinčioms aukoms, atsižvelgiant į asmeninius aukų poreikius įvairiais baudžiamojo proceso etapais;
 - d) kaip turi bendradarbiauti bendros ir specialistų paramos tarnybos, įskaitant tikslines ir integruotas paramos aukomis tapusiems vaikams tarnybas, kaip nurodyta 9a straipsnyje.
2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyti protokolai ar gairės prireikus būtų peržiūrimi, taip siekiant užtikrinti jų veiksmingumą, pavyzdžiui, reikšmingų nacionalinės teisės pakeitimų atveju.

26b straipsnis

Informacinių ir ryšių technologijų naudojimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad aukos galėtų naudotis savo teisėmis, numatytomis 3a straipsnyje, 5 straipsnio 1 dalyje ir 5a straipsnio 1 dalyje, kai tai susiję su internetu teikiamais pranešimais apie nusikaltimus, naudodamosi informacinėmis ir ryšių technologijomis.
2. Valstybės narės užtikrina, kad aukos galėtų naudotis savo teisėmis, numatytomis 4 straipsnio 1 dalyje, 5 straipsnio 3 dalyje, 5a straipsnio 6 dalyje, 6 straipsnio 1, 2, 4, 5 ir 6 dalyse ir 10b straipsnyje, pagal nacionalinės teisės nuostatas naudodamosi informacinėmis ir ryšių technologijomis, jei tokių yra.
3. Valstybės narės užtikrina, kad aukoms tuo pagrindu, kad jos gyvena kitoje valstybėje narėje, joms nebūtų užkertamas kelias pasinaudoti savo 1 dalyje nurodytomis teisėmis naudojantis informacinėmis ir ryšių technologijomis.

Valstybės narės užtikrina, kad aukoms tuo pagrindu, kad jos gyvena kitoje valstybėje narėje, joms nebūtų užkertamas kelias pasinaudoti savo 2 dalyje nurodytomis teisėmis naudojantis informacinėmis ir ryšių technologijomis, jei šios technologijos yra prieinamos valstybėse narėse.

4. Jeigu nacionalinėse sistemose, kuriose suteikiama galimybė naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis, reikalaujama naudoti elektroninės atpažinties priemonės, parašus ir spaudus, valstybės narės leidžia naudoti Europinės skaitmeninės tapatybės dėkles, notifikuotas bet kurios kitos valstybės narės elektroninės atpažinties sistemas, kvalifikuotus elektroninius parašus ir kvalifikuotus elektroninius spaudus, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 910/2014*.

26c straipsnis

Nusikaltimų aukų su negalia teisės

1. Valstybės narės užtikrina, kad aukos su negalia galėtų vienodomis sąlygomis su kitais asmenimis naudotis šios direktyvos 26b straipsnyje nurodytomis informacinėmis ir ryšių technologijomis, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/882** I priede nustatytų prieinamumo reikalavimų.
2. Valstybės narės užtikrina, kad aukos su negalia galėtų vienodomis sąlygomis su kitais asmenimis naudotis visomis procedūromis, paramos paslaugomis ir apsaugos priemonėmis, kurios patenka į šios direktyvos taikymo sritį, laikantis Direktyvos (ES) 2019/882 I priede nustatytų prieinamumo reikalavimų.

Valstybės narės užtikrina, kad nusikaltimų aukoms su negalia paprašius joms būtų sudaromos tinkamos sąlygos, taip pat procesinės sąlygos.

-
- * 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj>).
- ** 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).“;

22) 28 straipsnis pakeičiamas taip:

„28 straipsnis

Duomenų ir statistikos teikimas

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių, kad sukurtų statistinių duomenų apie aukas rinkimo, rengimo ir platinimo sistemą.

Statistiniai duomenys apima bent šiuos centriniu lygmeniu prieinamus duomenis, suskirstytus pagal aukos lytį ir amžiaus grupę (vaikas ar suaugęs asmuo) ir, kai įmanoma ir aktualu, pagal aukos ir nusikaltėlio santykį bei nusikalstamos veikos rūšį:

- a) aukų skaičių;
- b) nusikaltimų, apie kuriuos pranešta, skaičių ir rūšį.

Statistiniai duomenys taip pat apima centriniu lygmeniu turimus duomenis apie tai, kaip aukos naudojosi šioje direktyvoje nustatytais teisėmis. Šios dalies tikslais valstybės narės gali naudoti duomenis, surinktus remiantis atitinkamais Sąjungos aktais.

2. Šiame straipsnyje nurodytus statistinius duomenis valstybės narės stengiasi rinkti taikydamos bendro suskirstymo metodiką, parengtą bendradarbiaujant su Komisija (Eurostatu) ir laikantis standartų, nustatytų Komisijos (Eurostato) bendradarbiaujant su nacionalinėmis institucijomis. Šiuos duomenis jos siunčia Komisijai (Eurostatui) kas trejus metus. Perduodant duomenis asmens duomenys nepateikiami.
3. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra padeda valstybėms narėms ir Komisijai rinkti, rengti ir platinti turimą statistiką apie nusikaltimų aukas ir pranešti turimus duomenis apie tai, kaip aukos naudojosi šioje direktyvoje nustatytais teisėmis.
4. Komisija (Eurostatas) padeda valstybėms narėms rinkti 1 dalyje nurodytus duomenis, be kita ko, nustatydamas bendrus standartus .
5. Valstybės narės užtikrina, kad surinkti statistiniai duomenys būtų pateikiami visuomenei prieinama ir patogiai naudoti forma. Skelbiant statistinius duomenis asmens duomenys nepateikiami.“;

23) įterpiamas šis straipsnis:

„28b straipsnis

Ištekliai

Nedarant poveikio valstybių narių biudžetiniam savarankiškumui, valstybės narės užtikrina pakankamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, kad būtų galima veiksmingai taikyti šioje direktyvoje išdėstytas priemones.“;

24) 29 straipsnis pakeičiamas taip:

„29 straipsnis

Komisijos ataskaitų teikimas ir peržiūra

Ne vėliau kaip ... [šešeri metai nuo šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo dienos] Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos taikymo ataskaitą. Ataskaitoje įvertinama, koku mastu valstybės narės ėmėsi priemonių, būtinų, kad būtų laikomasi šios direktyvos, įskaitant techninį įgyvendinimą, ir ypač tai, kaip valstybės narės įgyvendina 9a straipsnio 3 dalį. Komisija savo ataskaitoje atsižvelgia į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ir Eurostato išvadas.

Prireikus kartu su ataskaita pateikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.“.

2 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip ... [dveji metai nuo šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo dienos], išskyrus priemones, kurios būtinos, kad būtų laikomasi šios direktyvos 1 straipsnio 21 punkto, susijusio tik su Direktyvos 2012/29/ES 26b straipsniu, ir kurios priimamos ir paskelbiamos ne vėliau kaip ... [ketveri metai nuo šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo dienos]. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis
Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu
Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas